

Påverkar revisionssamfundets storlek revisionskvaliteten?

En studie med fokus på finländska onoterade bolag

Henrik Pitkälä

Pro gradu-avhandling i redovisning

Handledare: Thomas Carrington

Fakulteten för samhällsvetenskaper,

ekonomi och juridik

Handelshögskolan vid Åbo Akademi

2024

ÅBO AKADEMI

FAKULTETEN FÖR SAMHÄLLSVETENSKAPER, EKONOMI OCH JURIDIK

Abstrakt för avhandling pro gradu

Ämne: Redovisning	
Författare: Henrik Pitkälä	
Arbetets titel: Påverkar revisionssamfundets storlek revisionskvaliteten? – En forskning bland finländska olistade bolag	
Handledare: Thomas Carrington	
Abstrakt: <p>Debatt över huruvida stora revisionssamfund de facto har högre kvalitet av revision, eller om det endast är uppfattat att kvaliteten är bättre har pågått länge. Mycket forskning har gjorts kring ämnet utan att akademiska fältet nått en överenskommelse. Syftet med denna avhandling är att bidra med ny forskning inom ämnet i den finländska referensramen. Finländska revisionsmarknaden skiljer sig från den internationella marknaden i och med att gränsvärden för obligatorisk revision är lägre. Eftersom också mindre bolag hamnar utföra en lagstadgad revision, kan det uppkomma stor variation i hur revisorer förhåller sig till riskerna som hänför sig till kundföretagen. Detta kan leda till stor variation av revisionskvalitet.</p> <p>Avhandlingen inleds med en genomgång av revisionskvalitet. Hur den bildas och vad den påverkar. Sedan följer det en mera utförlig analys av forskning om revisionskvalitet och dess påverkande faktorer. Måttet för revisionskvalitet i denna avhandling är en lönsamhetsanpassad modifierad Jones modell, som också förklaras i detta skede.</p> <p>Empiriska delen av avhandlingen genomförs med en kvantitativ studie. Mera specifikt, genomförs en multipel regressionsanalys, vars syfte är att avslöja eventuella korrelationer mellan revisionssamfundens storlek och revisionskvalitet.</p> <p>Viktigaste resultaten från studien var att stora revisionssamfund är mera effektiva på att upptäcka onormala periodiseringar. Det fanns en signifikant negativ korrelation mellan resultatförbättrande onormala periodiseringar och revisionssamfundets storlek. Däremot fanns det ingen signifikant korrelation med revisionssamfundets storlek och resultat försämrande onormala periodiseringar. Detta kan tyda på att stora revisionssamfund kräver mera försiktig redovisning av intäkter och tillgångar. Alternativt kan detta vara en indikator på att större revisionssamfund justerar sin revisionskvalitet beroende på kundföretagets egenskaper.</p>	
Nyckelord: Revision, modified Jones model, onormala periodiseringar, resultatmanipulering	
Datum: 13.1.2024	Sidoantal: 72

Innehållsförteckning

1.	Inledning	5
1.1	Problemformulering	6
1.2	Syfte.....	8
1.3	Avgränsningar	9
1.4	Definitioner	9
1.5	Disposition.....	10
2.	Revision	11
2.1	Bakgrund till revision	11
2.2	Revisionsteori	12
2.3	Revisionskvalitet	15
2.3.1	Revisorns kompetens	17
2.3.2	Revisorns oberoende	19
2.4	Onormala periodiseringar	23
3.	Tidigare forskning.....	25
3.1	Revisionssamfundets storlek	25
3.2	Jones-modellen och den modifierade Jones-modellen	27
3.3	Lönsamhetsanpassade modifierade Jones-modellen	31
3.4	Hypotes.....	32
4.	Metod	33
4.1	Datainsamling.....	34
4.2	Beroende variabel.....	35
4.3	Regressionsvariablerna.....	38
4.4	Regressionsformel	40
4.5	Reliabilitet, replikerbarhet och validitet	41
5.	Resultat och diskussion	42
5.1	Deskriptiv statistik.....	42
5.2	Korrelation.....	43
5.3	Vidare analys	48
5.3.1	Onormala periodiseringar som försämrar resultaten.....	49
5.3.2	Resultat förbättrande onormala periodiseringar	54
5.4	Sammanfattning av studiens viktigaste resultat	59
5.4.1	Revisionssamfundets storlek.....	60

5.4.2 Kontrollvariabler	62
6. Studiens slutsatser och diskussion	64
Källor.....	68
Tabell 1. Regressionsvariablerna	38
Tabell 2. Deskriptiv statistik för hela urvalet.....	42
Tabell 3. Pearsons korrelationsmatris för hela urvalet.....	44
Tabell 4. Stegvis regressionsanalys för hela urvalet.....	45
Tabell 5. Sammanfattning av intagna variabler för hela urvalet.....	46
Tabell 6. Anova tabell för hela urvalet	46
Tabell 7. Korrelationskoefficienterna för hela urvalet.....	47
Tabell 8. Deskriptiv statistik för observationsgrupp DANeg	50
Tabell 9. Pearsons korrelationsmatris för observationsgrupp DANeg	50
Tabell 10. Sammanfattning av stegvisa regressionsanalysen för observationsgrupp DANeg	51
Tabell 11. Anova tabell för observationsgrupp DANeg	52
Tabell 12. Korrelationskoefficienterna för observationsgrupp DANeg.....	53
Tabell 13. Deskriptiv statistik för observationsgrupp DApos.....	54
Tabell 14. Pearson korrelationsmatris för observationsgrupp DApos	55
Tabell 15. Stegvis regressionsanalys för observationsgrupp DApos	57
Tabell 16. Sammanfattning av intagna variablerna för observationsgrupp DApos...	57
Tabell 17. Anova tabell för observationsgrupp DApos	58
Tabell 18. Korrelationskoefficienterna för observationsgrupp DApos.....	58
Tabell 19. Koefficienternas gemensamma korrelation för observationsgrupp DApos	59

1. Inledning

I slutet av år 2001, kraschade en av Wall Streets favoriter (eng. *a darling of Wall street*) (Time, 2021). Den största konkursen i USA:s historia dittills inträffade. 63,4 miljarder dollar av investerarnas pengar gick förlorade. Aktieägarna stämde företagsledningen och krävde 40 miljarder i skadestånd. Företagets revisor förlorade sina kunder och upphörde att driva verksamhet. Enron-skandalen, som den senare skulle bli kallad, hade börjat. Händelsen förändrade den amerikanska och således hela världens finansmarknad och företagsomgivning. Den ledde till massiva förändringar i lagstiftning gällande bokföring, revision och transparens. Kvaliteten av revision blev mera aktuell än någonsin tidigare. Senare undersökningar konstaterade att en avgörande faktor hade varit företagets revisors bristfälliga arbete.

Trots att ämnet har forskats om redan länge, är forskarna inte överens om det korrekta sättet att mäta revisionskvalitet. Det som forskarna enas om är att revisionskvalitet är viktigt, och forskning i ämnet är nödvändigt. Kvaliteten av revision kan ha betydelse för flera aspekter. För det första, minskar revisionen asymmetrin av informationen mellan företagsledningen och ägarna (Wallace, 1980). För det andra, ökar den på kvaliteten av den finansiella informationen (Wallace, 1980). Slutligen fördelar den risken att hamna inför skadeståndsskyldighet mellan ledningen och revisorn (Wallace, 1980), detta främst i så kallade common law-system där ersättningskyldigheten är mer omfattande än i det finländska systemet. Det kan även påverka räntekostnaderna (Karjalainen, 2011).

Ända sen 1.1.2016 har patent- och registerstyrelsen varit den ansvariga myndigheten som kontrollerar revisionskvaliteten. Eftersom den bakomliggande lagförändringen trätt i kraft en relativt kort tid sedan, är forskning om ämnet just inom den finländska referensramen relevant.

Revisionskvaliteten är en central del av den finansiella informationens pålitlighet. Eilifsen och Knivsflå (2019) konstaterar att företagets bokslut sammanställs gemensamt av företagsledningen och revisorn. Revisorn har också möjlighet att påverka dess innehåll, och har gemensamt ansvar över det. I värsta fall, kan låg kvalitet av revision leda till stora katastrof, så som det hände med Enron. Men också

i mindre fall orsakar det åtminstone förtroendebrist mellan företaget och intressenterna. Ett fel i bokslutet kan underminera pålitligheten av hela bokslutet och även under flera år.

Det finns inte bara en definition på vad revisionskvalitet betyder. Därför är det viktigt att i detta skede klargöra vad det menas med ordet revisionskvalitet i denna studie. Enligt Deangelo (1981) är revisionskvalitet summa av revisorns kompetens och revisorns oberoende. Dessa begrepp förklaras utförligare i kapitel 2. Definitionen av revisionskvalitet i denna avhandling baserar sig på Deangelos (1981) definition och kan förklaras på följande sätt: redovisningens kvalitet används som en proxy för revisionskvalitet i denna studie.

Mera specifikt kommer resultatmanipulering genom onormala periodiseringar användas som en mått på redovisningens kvalitet. Antagandet är, att en revisor ska för det första, upptäcka att resultatmanipulering i form av onormala periodiseringar har använts, och för det andra uttala sig till företagets ledning om att resultatmanipulering har använts. Det följande antagandet är, att företaget då måste korrigera bokslutet för att revisorn skulle godkänna detta.

Ifall onormala periodiseringar finns i det slutliga registrerade bokslutet, är det en följd av att revisorn har antingen inte upptäckt att onormala periodiseringar har använts eller har upptäckt detta men inte uppmuntrat företaget att korrigera felen (eller godkänt bokslutet trots att felen inte korrigerats). Dessa möjliga orsaker till förekomsten av onormala periodiseringar kan klassas till antingen brist på revisorns kompetens eller oberoende. Detta innebär att det finns ett tydligt samband mellan onormala periodiseringar och revisionskvalitet så som Deangelo (1981) har definierat.

1.1 Problemformulering

Som Enron-skandalen demonstrerade, är revisionskvaliteten en essentiell del av finansmarknaden. Därför har man under senaste åren fäst uppmärksamhet på vilka egenskaper som påverkar revisionskvaliteten.

Revisionskvaliteten påverkas av flera olika aspekter. Tidigare forskning har inte kommit fram till ett entydigt svar på huruvida revisionssamfundets storlek påverkar revisionskvaliteten. Till exempel Geiger och Rama (2006) kom fram till att så kallade Big Four företag hade högre revisionskvalitet än icke-Big-Four företag. De mätte revisionskvalitet genom att forska huruvida en going-concern utlåtande hade getts ut för företag som sedan nästa räkenskapsperiod gick i konkurs. Sari, Diyanti och Wijayanti (2019), representerar den motsatta åsikten då de påstår att revisionssamfundets storlek inte har en betydelse för revisionens kvalitet. De spekulerar att detta kan bero på att fastän större samfund har bättre resurser, är de mera fokuserade på att skaffa mera kunder och att hålla de gamla. Att uttala sig om fel i boksluten skulle potentiellt kunna skada deras kundrelationer.

Karjalainen (2011) undersökte sambandet mellan revisionskvaliteten och räntekostnaderna för privata aktiebolag i Finland. Han kom fram till att finansiärer anser revisionskvaliteten vara högre då den görs av ett stort revisionssamfund.

Chen, Elemen och Lobo (2023) undersökte revisionskvaliteten med hjälp av onormala periodiseringar. De gjorde en fördelning av urvalet på basis av hur onormala periodiseringar hade använts i företagen. Deras studie visade att stora revisionssamfund var effektivare på att förhindra användningen av onormala periodiseringar då de användes för att förbättra resultaten. Däremot var det vanligare hos stora revisionssamfunds kunder att använda resultatförsämrande onormala periodiseringar.

I största delen av studier om revisionskvalitet, har det forskats om stora bolag i t.ex. USA och Asien. Den finländska revisionsmarknaden skiljer sig från den internationella, och denna studie bidrar således med ny forskning.

Gränserna för revisionsplikten i Finland är låg i internationell jämförelse. I Finland är företag skyldiga enligt Revisionslagens (1141/2015) 2. kap. 2 § att ha revisor då två av tre följande gränser överskrids: 200 000€ omsättning, 100 000€ balansomslutning, antalet anställda tre. I Sverige t.ex. är motsvarande gränser tre anställda, 1,5 miljoner SEK balansomslutning och 3 miljoner omsättning (Carrington, 2023). I Storbritannien är gränserna 10,2 miljoner GBP omsättning, 5,1 miljoner balansomslutning och 50 anställda (GOV.uk, 2023). I USA är inte privata bolag enligt lagen skyldiga att bli reviderade (DHJJ, 2022). I Singapore finns motsvarande

gränser som i europeiska länder: 10 miljoner SGD omsättning, 10 miljoner SGD balansomslutning och 50 anställda. 10 miljoner SGD motsvarar ca. 7 miljoner euro (Aseanbriefing, 2023).

Undersökningens resultat är viktiga, eftersom de kan klargöra vilka egenskaper som påverkar revisionskvaliteten. Hög kvalitet av revision är inte heller endast en samhällelig fråga som inte endast borde beröra stora bolag. God revision kan ge mervärde till det bolaget som revideras. Det kan avslöja brister i processerna för intern kontroll och ge mera information till ägarna av bolaget om hur verksamheten i deras företag fungerar i praktiken.

Största delen av studier de som har forskat om hur revisionsamfundets storlek påverkar revisionskvaliteten har fördelat samfunden till stora och små enligt huruvida de hör till Big Four (PwC, EY, KPMG och Deloitte) eller inte. Detta sneddriker studiernas resultat, eftersom det femte största bolaget, som i Finland är BDO, klassas som ett litet revisionsamfund. BDO är dock enligt sina egenskaper gällande antalet auktoriserade revisorer och antalet uppdrag mera lika de andra fyra stora än de mindre (Patent och registerstyrelsen, 2021).

1.2 Syfte

Syfte med avhandlingen är att undersöka huruvida revisionsamfundets storlek påverkar revisionskvaliteten. Tidigare forskning i ämnet har inte klargjort detta, utan åsikterna är tudelade. Denna undersökning kommer således att bidra med ny information om ämnet, och försöker fylla den identifierade kunskapsluckan. Denna undersökning skiljer sig från tidigare studier i och med att den analyserar finska olistade bolag, medan största delen av tidigare forskning har studerat större, ofta listade, företag i Amerika och Asien.

1.3 Avgränsningar

Geografiskt kommer alla undersökta företag vara finländska bolag. Med finländska bolag avses i denna undersökning sådana bolag, som har hemort i Finland och följer finländsk lagstiftning. Alla företag kommer att vara olistade bolag. Slutligen, kommer undersökningen att omfatta boksluten mellan åren 2018-2022, eftersom alla företag som forskningsurvalet består av, hade gett ut sitt senaste bokslut för räkenskapsperioden som slutade 2022. Fem års period är lämplig med tanke på undersökningens omfattning, och det utgör en tillräckligt stor sampelstorlek för en kvantitativ studie.

1.4 Definitioner

I denna studie avses med revisionskvalitet huruvida onormala periodiseringar har använts i det slutliga bokslutet. Detta innebär antagandet om att en hög kvalitet på revisionen leder till att revisorn upptäcker dessa onormala periodiseringar, och uppmuntrar företaget att korrigera dem. Med onormala periodiseringar menas det sådana periodiseringar som företagsledningen kan bestämma över. Revisionskvaliteten diskuteras närmare i kapitel 3.

Jones-modellen är en formel som gjordes för att upptäcka onormala periodiseringar (Jones, 1991). Den går ut på att mäta mängden av onormala periodiseringar med beaktande av förändringar i företagens ekonomiska omständigheter. Den modifierade Jones-modellen är en modifikation av Jones-modellen, som tar i beaktande onormala periodiseringar som hänför sig till omsättningen (Dechow, Sloan och Sweeney, 1995). Dessa modeller förklaras mera utförligt i kapitel 3.

Övriga tjänster (Non Audit Services), härfter NAS, betyder sådana tilläggstjänster som revisionssektorn erbjuder som inte ingår i revision. De kan bjuda dessa tjänster både till sina revisionskunder (med några undantag enligt lagstiftningen och till andra kunder (IFAC, 2022).

Going concern uttalande är uttalande om företages fortlevnad. Enligt ISA 570 är revisorn skyldig att ge sitt uttalande om huruvida hen anser att det finns en relevant risk om att företaget inte kommer att kunna fortsätta verksamheten minst ett år framåt. Risker kan uppstå som en enskild risk eller så kan det finnas flera mindre risker som tillsammans orsakar en signifikant risk för fortlevnad (IFAC, 2017).

1.5 Disposition

I nästa kapitel presenteras bakgrund till studiens ämne. Först förklaras vad som menas med revision och sedan presenteras de viktiga teorierna om revision. I kapitel tre behandlas tidigare forskning om revision med specialfokus på studier om revisionskvalitet. I kapitel tre förklaras också Jones-modellen och modifierade Jones-modellen utförligt. I kapitel fyra förklaras kvantitativa forskningsmetoder, med fokus på regressionsanalysen, som kommer att användas i denna undersökning. I det fjärde kapitlet presenteras också hur undersökningen har genomförts i denna avhandling. I kapitel fem presenteras studiens resultat. Avhandlingen avslutas med en sammanfattande diskussion om studiens syfte och viktigaste resultat i relation till tidigare forskning.

2. Revision

I detta kapitel förklaras först vad revision är, så att läsaren får en förståelse om vad avhandlingen handlar om. Sedan presenteras viktiga teorier om revision. Slutligen redogörs det för relevanta undersökningar om ämnet som kan förklara resultat från denna studie.

2.1 Bakgrund till revision

Enkelt sagt är revision granskande av ett företags bokslut, årsberättelse, bokföring och förvaltning (FAR, 2006). Processen går ut på att planera, granska, bedöma, dokumentera och slutligen uttala sig om huruvida årsredovisningen ger en rättvisande bild över företagets ekonomiska läge, och den har följt lagar och standarder (Carrington, 2023; FAR, 2006; Revisionslagen, 1141/2015). Revisionslagen definierar en revisor som en fysisk person som har godkänts som GR-, CGR- eller OFGR-revisor, eller en sammanslutning som har godkänts som revisor.

GR-revisor är en fysisk person som har erlagt GR-examen, som är den grundläggande examen för revisorer. Högre krav ställs för godkännande som CGR-revisor och OFGR-revisor. Antingen CGR- eller OFGR-examen ska erläggas, samt antingen ett högre högskoleutbildning eller minst 5 års verksamhet som GR-revisor krävs (revisionslagen 6:2§). CGR-revisor krävs då revisionsobjektet överskrider två av följande tre gränsvärden: balansomslutning är över 25 miljoner, omsättning 50 miljoner eller antalet anställda 300 (revisionslag 2:15§). I företag av allmänt intresse måste en CGR-revisor alltid väljas. Om den valda revisorn är ett samfund, måste samfundets ansvariga revisor vara en CGR-revisor då CGR-revisor krävs enligt revisionslagen. En revisionssammanslutning och en OFGR-revisor som ansvarig krävs för kommuner och andra offentliga aktörer (Kommunallagen 14:122).

I Finland är alla bolag och stiftelser skyldiga att låta utföra revision då två av tre gränsvärden överskrids: omsättning på 200 000, balansomslutning på 100 000 och

antalet anställda tre (Revisionslagen, 1141/2015). Också kommuner (Kommunallag, 410/2015) och välfärdsområden (Lag om välfärdsområden, 611/2021) är skyldiga att låta utföra revision. Revision av organisationer på offentliga sektorn skiljer sig inte betydligt från revision av bolag.

I tredje kapitlet i revisionslagen (1141/2015) föreskrivs om revisionens innehåll i Finland. Revisorn ska göra en revisionsanteckning på bokslutet då revisionen är slutförd. I revisionsanteckningen ska det hänvisas till revisionsberättelsen (revisionslagen 3:4). Revisionsberättelsen är den viktigaste rapporten som revisorn ger ut. Revisionsberättelsen görs för varje räkenskapsperiod, och den ska registreras vid PRS. Revisorn ska i revisionsberättelse ge sitt yttrande om följande saker: bokslutet ger rättvisande bild enligt det bokslutsregelverk som följts, bokslutet uppfyller lagstadgade kraven, verksamhetsberättelsen har upprättats enligt bestämmelser och verksamhetsberättelsens uppgifter och bokslutets uppgifter är inte motstridiga.

Revisionsberättelsen kan vara utan reservation, med reservation eller med avvikande mening (revisionslagen 3:5). Det är vanligaste att berättelsen är utan reservation. Detta kan göras då bokslutet inte innehåller några väsentliga fel. Ifall fel finns men bokslutet som helhet ändå ger rättvisande bild, kan revisorn ge ut berättelsen med reservation. Då sätter revisorn ett stycke till i revisionsberättelsen, där hen förklarar felet och dess inverkan i bokslutet. En revisionsberättelse med avvikande mening ges då felen är så stora och påverkar hela bokslutet att revisorns har anledning att misstänka hela bokslutets giltighet. Ifall revisorn inte har kunnat skaffa tillräcklig information, ger hen inget yttrande om bokslutet och revisionsberättelsen. En revisionsberättelse ges också i det fallet, men den innehåller ingen uttalande om dessa saker utan en förklaring till varför de fattas (Suomen tilintarkastajat ry, 2021)

2.2 Revisionsteori

Fastän det är enkelt att förklara vad revision i stora drag handlar om, är det inte lika enkelt att utförligt förklara vad revision i sin helhet är. Revision är inte endast en process eller en teori, utan det finns lika många sätt att utföra revision som det finns

revisorer. Likaså finns det minst lika många teorier om revision som det finns forskare. Med tanke på undersökningens syfte, är det inte nödvändigt att mera utförligt gå in på hur revisionsprocessen går till i praktiken, utan det är viktigare att få en förståelse om teoretiska bakgrunden för revision. I detta avsnitt förklaras olika teorier som revision grundar sig på.

Enligt Flint (1988) är revisionen i första hand en utredning av vad som har gjorts tidigare. En revisor ska i de flesta fall försöka reda ut vad som har gjorts för nästan ett år tidigare. Utifrån sina fynd måste revisorn ge sitt uttalande om har man gjort rätt i företaget. För att uttalandet inte skulle vara en gissning krävs det av revisorn att hen skaffar tillräckligt med bevis som stöder hens åsikt. Det krävs alltså att företagsledningen ger revisorn tillräckliga uppgifter om verksamheten för att hen kan utforma ett expertutlåtande. Förutom att granska handlingarna som företaget gjort under perioden måste revisorn enligt Flint (1988) också tänka på framtiden. Denna aspekt har blivit ännu väsentligare i och med going-concern-standarden.

Enligt Wallace (1980) finns det tre primära orsaker till att revision finns, och bokslut måste revideras. Dessa tre orsaker kan kallas för tre teorier om revisions tilläggsvärde. Den första teorin, som kallas för förvaltningshypotesen, behandlar förvaltningen av bolaget. Speciellt i större bolag är förvaltningen och ägande oftast fördelad, och de som ansvarar över förvaltningen kan ha andra intressen än de som äger bolaget.

Denna potentiella paradox kallas även för agentteorin, och problemställningen i den ligger vid hur att få förvaltningen agera i enlighet med ägarnas bästa intresse. För att det är ägarna som bär den finansiella risken som orsakas av förvaltningens beslut, och får de vinsterna som eventuellt erhålls som resultat av besluten som förvaltningen fattar (Wallace, 1980).

Förvaltningens risker skiljer sig från ägarnas risker och eventuella vinster skiljer sig från ägarnas potentiella vinster. Ledningsgruppen för bolag är anställda, och utgångspunkten är att de har en fast lön. Denna lön får de oberoende om företaget genererar vinst eller inte. Riskerna som hänför sig till anställda är att bli avskedad. När ledningsgruppen sedan fattar beslut om riskfyllda projekt eller dylikt, avvägar de mellan två alternativ. Antingen går det bra och de får hålla sitt jobb och får samma lön som tidigare, eller så går det dåligt och de hamnar inför risken att bli avskedade.

Risken för ledningen är större än den potentiella vinsten, vilket inte alltid är samma för ägarna eftersom de har möjlighet att få ökade vinster (Wallace, 1980).

Det finns olika sätt att minska på mellanrummet mellan ledningen och ägarna. Enligt Wallace (1980) har de oftast att göra med belöning som baserar sig på finansiell prestation. Finansiell prestation mäts med rapporter som innehåller mycket information som en ägare har svårt att verifiera. Revisorns roll i detta sammanhang är därför att granska rapporterna och verifiera att det som står i dem är korrekt.

Agentteorin är inte endast relevant med syn på skillnaden mellan ledningens och ägarnas intressen, utan även mellan andra parter som t.ex. mellan ägarna och långgivaren, staten och företaget som skattskyldig. Alla dessa parter gynnas av att en opartisk sakkunnig revisor har granskat den finansiella rapporten och gett sitt yttrande om dess autenticitet (Wallace, 1980).

Informationshypotesen är den andra teorin och den baserar sig på att investerare kräver finansiell information som basis för deras beslutsfattande. De påstås att revisionen innehåller sådan information som är väsentligt för investerare. Det finns skäl att argumentera att revisionen i sig inte bidrar med någon tilläggsinformation om företagets finansiella ställning eftersom all information redan finns i bokslutet som uppgjorts av företaget. Men det kan konstateras att revisionen förbättrar kvaliteten av bokslutsinformationen.

Informationsteorin överlappar i stora drag med övervakningsteorin, enligt agentteorin borde det dock finnas skrivna kontrakt som styr ledningens beslutsfattande, medan informationsteorin baserar sig på att det årligen ska granskas finansiell information för företagsvärderingens skull utan att det finns någon skriven kontrakt att basera kraven på.

Den sista hypotesen, försäkringshypotesen, handlar om ansvarighet för den finansiella informationen. Företagets ledningsgrupp samt en eventuell revisor är gemensamt ansvariga för brister i finansiell rapportering som leder till ekonomisk skada hos en tredje part. Företagsledningen förminskar alltså risken att bli skadeståndsskyldig för bristfälliga finansiella rapporter genom att låta den granskas av en revisor. Revisorns sakkunnighet förbättrar rapportens kvalitet och den kan eventuellt korrigeras innan det blir upphov för skadeståndsåtgärder. Samtidigt

fördelar sig ersättningsskyldigheten mellan flera parter och den skyldigheten som hänför sig till ledningen minskar.

Flint (1988) konstaterar att en relation av ansvarighet är en förutsättning som ställs för att en revision är möjlig att genomföra. Den ena är ansvarig till den andra. Det innebär till exempel att företagsledningen är ansvarig till ägarna. Det finns ett behov för företaget att bevisa att dess finansiella information är riktigt och pålitligt. Detta stämmer i alla fall om företaget är publikt eller behöver banklån eller betalar skatter, således i de allra flesta fall. Det finns ett allmänt intresse för revision. Detta stämmer också i de ovannämnda fallen. Ett behov att få veta att den finansiella informationen är äkta när de ska användas som beslutsunderlag av intressenter.

Ett annat krav på revisionens genomförbarhet är revisorns oberoende. Flint (1988) anser att det är en väsentlig del av revisionens unika egenskap att revisorn är oberoende och inte behöver rapportera till och bli övervakad av företagsledningen. Flint (1988) konstaterar också att en del av detta postulat är revisorns frihet av rapportering. Det innebär förstås endast frihet av rapportering mot den som är under revidering. Revisorn själv är skyldig att rapportera om sin verksamhet åt revisionstillsynen. Det är lätt att förstå att denna punkt är en väsentlig del av revisionen. Risker finns enligt Flint (1988) att ifall revisorn skulle vara ansvarsskyldig mot företagsledningen, skulle revisionen inte bidra med någon tilläggsinformation om företagsverksamheten, och viktiga brister i ledningen inte skulle komma fram.

2.3 Revisionskvalitet

Revisionskvaliteten har flera aspekter. Ur ägarnas synvinkel är kanske den viktigaste att revisorn granskar företagsledningens arbete. Ledningen har ansvar gentemot ägarna och deras beslut påverkar företagets framgång och således ägarnas egendom. Enligt Flint (1988) måste det finnas standarder för till exempel uppförande, prestanda och kvalitet av ledning. Detta gör det möjligt att jämföra ledningens handlingar under respektive period, då det finns någonting att jämföra de med. Enligt

Flint (1988) måste dessa standarder komma från företagsledningen, till exempel i bolagsordningen, istället för revisorn själv. Han påpekar att ifall varje revisor skulle själv välja standarden som hen jämför företagsledningens handlingar mot, skulle de kanske alltid inte vara så relevanta för just den situationen.

Flint (1988) konstaterar att finansiella data är värdefullt även utan en revision, men revisorn ökar på kvaliteten av den existerande data genom att uttala sig om att informationen stämmer. Som kollegial granskning av forskningsartiklar. Granskningen bidrar i sig inte med ny information men det ger dem mera kredibilitet genom att också andra oberoende personer uttalar sig om att det som står i artikeln är sant. En revisionsberättelse har samma funktion.

Det finns ett stort antal hypoteser om vilka faktorer spelar roll i revisionens kvalitet, och likaså finns det ett stort antal åsikter om vad anses med revisionens kvalitet. Som ett kännetecken för kvalitet har använts noggrannheten av going concern uttalande (Sundgren och Svansström, 2014). De studerade enbart företag som gått i konkurs och huruvida revisorerna för dem gett en going concern uttalande. Denna fel kallas för typ 2 fel (Mutchler, 1985). Typ 1 fel är då revisorn har gett going concern uttalande men företaget har trots det inte gått i konkurs. Detta anses som ett fel av mindre betydelse (Knechel och Vanstraelen, 2007). Ett annat kännetecken har ansetts vara existens av resultatmanipulering (Choi, Kim och Zang, 2010).

Som det förklarats i inledningen, baserar sig definitionen av revisionskvalitet i denna avhandling till den av Deangelo (1981). Härnäst presenteras den bakomliggande teorin för definitionen mera utförligt. Deangelo (1981) definierar revisionskvalitet som summan av två händelser. Revisorn a) upptäcker ett fel i bokslutet, och b) rapporterar detta fel. Revisorns sannolikhet att upptäcka felet är beroende av revisorns kompetens, som i denna avhandling omfattar bland annat följande saker: enskilda revisorns personliga förmåga, revisionsteamets informationsflöde, ansvariga revisorns omdöme, resurser, timbudget, revisionssamfundets interna skolningar, revisionssamfundets interna kvalitetsgranskning och den valda väsentlighetsgraden.

Revisionens kvalitet kan således påverkas av revisorn eller revisionssamfundet. Det uppstår en fråga om varför revisorer inte ger maximal arbetsinsats för varje granskningspost för att uppnå maximal revisionskvalitet. Svaret är kostnadseffektiviteten. Uppdragsgivaren är inte beredd att betala vad som helst för en

revisionsberättelse. Revisorn måste värdera på förhand varje åtgärd hen har möjlighet att utföra och huruvida det kommer att ge tilläggsvärde till revisionen.

Detta kan generaliseras för revisionen som helhet. Enligt Flint (1988) måste nyttan vara antingen socialt eller ekonomiskt. Han menar att revisionen måste ge någon social tilläggsvärde ifall ekonomiska nyttan som den tillbringar underskrider kostnaden som uppstått i skapandet av den. Detta kan vara aktuellt t.ex. i PIE-bolag (*Public Interest Entity* = företag av allmänt intresse) som har högre krav på revision än andra bolag. Deras ägare skulle kanske inte vara beredda att betala så mycket för att få utförlig information, men sociala nyttan av den utförliga granskningen har ansetts vara så hög att PIE-bolagen tvingats att bli granskade noggrannare.

Flint (1988) konstaterar att värde av revisionen alltid är immateriell och försök att mäta den har inte lyckats. Detta postulat är förknippad med väsentlighetsgraden av revisionen. En revisor måste bestämma graden i förväg för att revisionen skulle vara så kostnadseffektiv som möjligt.

Deangelos (1981) definition på revisionskvalitet kan tolkas mena att revisionskvalitet är beroende av två aspekter; revisorns kompetens och revisorns oberoende. Dessa två aspekter kan vidare delas in i en otalig mängd av olika påverkande faktorer. Härnäst presenteras relevant forskning om revisorns kompetens respektive oberoende.

2.3.1 Revisorns kompetens

Revisorns kompetens syftar i denna avhandling på en bredare definition än vad ordet vanligen uppfattas betyda. Med revisorns kompetens menas också revisionssamfundets kompetens/resurser. Den kan tolkas att inte endast betyda hur bra revisor en person är, eller hur bra revisionssamfundet är, utan också hur mycket resurser hen väljer att använda på ett visst uppdrag. Det finns en stor mängd olika faktorer som kan ha betydelse på revisorns kompetens, och det finns ett stort antal undersökningar om dessa faktorer. Som eventuella påverkande faktorer har det framlagts bland annat revisionsarvoden (Choi m.fl. 2010), tidspress (Lambert, Jones, Brazel och Schowalter, 2014) antalet revisorer (Karjalainen, 2011), samt ansvariga

revisorns och revisionsamfundets egenskaper, som t.ex. storlek (Big N eller icke-Big-N) och revisorns ålder (Karjalainen, 2011).

Revisionsarvodens roll i revisionskvalitet har forskats bland andra av Choi m.fl. (2010). De undersökte korrelationen mellan revisionskvalitet och onormala revisionsarvoden. Med onormala revisionsarvoden menade de differensen mellan den faktiska arvoden och den förväntade arvoden beräknad på basis av respektive företags egenskaper. Både en onormalt hög och en onormalt låg arvoden kan ha en negativ inverkan på revisionskvaliteten. För låg arvoden kan leda till det, att det första delen av Deangelos (1981) definition av revisionskvalitet inte uppfylls. Revisorn/revisionsteamet gör inte tillräckligt arbete för att upptäcka väsentliga fel. Materialet granskas inte tillräckligt noggrant, eller revisionsteamet väljer en för hög väsentlighetsgrad.

Choi m.fl. (2010) hade som hypotes, att det skulle finnas en negativ korrelation mellan onormala revisionsarvoden och revisionskvalitet, då den onormala revisionsarvoden är positiv. Med andra ord, hypotiserade de, att höga onormala revisionsarvoden skulle ha en negativ inverkan på revisionskvalitet. Deras andra hypotes var, att då den onormala revisionsarvoden är negativ, revisorn får för lite betalt, skulle det inte finnas någon signifikant korrelation. De antog alltså att trots ett för lågt arvode skulle revisorn göra tillräckligt gott arbete för att upptäcka de väsentliga felen.

Studieresultaten av Choi m.fl. (2010) var att korrelationen mellan revisionskvalitet och onormala revisionsarvoden var icke-signifikant för hela urvalet, men då observationerna delades mellan negativa och positiva onormala arvoden, ändrade resultatet betydligt. Deras studie visar en tydlig negativ korrelation, signifikans på 1 procents nivå, mellan onormalt höga arvoden och revisionskvalitet. Medan onormalt låga arvoden har inte en signifikant korrelation med revisionskvalitet. Detta kan bero på att risken för att revisorns rykte skadas, och ekonomiska skadan som eventuellt följer detta, är högre än ökade vinsten som eventuellt erhålls genom besparingar från att göra uppdraget med lägre fokus eller högre väsentlighetsgrad.

2.3.2 Revisorns oberoende

Förutom kvaliteten av arbetet som revisorn gör, påverkas revisionskvaliteten av revisorns oberoende. Som studien av Choi m.fl. (2010) bevisade, kan revisionsarvoden påverka revisorns oberoende, och således revisionskvaliteten. Tepalagul och Lin (2015) identifierar fyra primära hot mot revisorns oberoende: kundens viktighet, intäkter från övriga tjänster (Non Audit Services, NAS), revisionsuppdragets längd och personliga anknytningar mellan kunden och revisionssektorn. Orsakerna kan delas in i två kategorier: ekonomiska skäl och sociala skäl. Härnäst ska dessa orsaker förklaras, samt relevant forskning om deras inverkan på revisionskvalitet ska presenteras.

2.3.2.1 Ekonomiska skäl

Kundens viktighet hör till ekonomiska skäl och den mäts som storleken på revisionsarvoden som forskats av Choi m.fl. (2010). I kapitel 2.2.1 presenterades det undersökningar om revisionsarvodens inverkan på revisionskvalitet, och hur för lågt arvode kan leda till sämre kvalitet av revision. För lågt arvode förknippas med den första delen av revisionskvalitet: revisorns kunskaper/resurser. För högt revisionsarvode o andra sidan kan vara ett hot för revisorns oberoende. Den har kanske högre tröskel att uttala sig om de upptäckta felen, och då uppfylls inte andra delen av Deangelos (1981) revisionskvalitet. Revisorn upptäcker ett fel men rapporterar inte detta eftersom hen då äventyrar sin kundrelation, och således en god källa för inkomster.

Intäkter från övriga tjänster (NAS) hör också till samma kategori och dessa två är nära relaterade. Höga intäkter från NAS kan påverka revisionskvalitet på samma sätt som höga onormala arvoden för själva revisionen. Choi m.fl. (2010) tar också upp NAS i deras undersökning. Enligt dem, är inte forskarna eniga om hur NAS påverkar revisionskvalitet. Enligt Tepalagul och Lin (2015) finns det inte en signifikant korrelation mellan intäkter från NAS och noggrannheten av en going concern

uttalande. De refererar här till DeFond, Raghunandran, och Subramanyam, 2002, samt Geiger och Rama, 2003).

Också Bell, Causholli och Knechel (2015) undersökte hur uppdragets längd och NAS påverkar revisionskvalitet. Data bestod av 265 revisioner i USA, varav 57% var gjorda för publika aktiebolag och 43% var för privata aktiebolag. Revisionerna i undersökningen hade blivit internt granskade och som mått på revisionskvalitet använde forskarna olika kategorier som revisionerna tilldelades i enligt interna granskningen. Också Bell m.fl. (2015) hävdar att NAS inte påverkar negativt på revisionskvaliteten på en helhetsnivå. Deras studie visar att revisionskvaliteten är högre då NAS är högre då det gäller publika aktiebolag reglerade av U.S Securities and Exchange Commission (SEC).

Däremot är revisionskvaliteten sämre med högre NAS för privata aktiebolag. Detta är ett intressant forskningsresultat med tanke på denna avhandlings syfte. Vidare uppdelar Bell m.fl. (2015) NAS till olika typer av NAS: skattetjänster, ledningsrådgivning, investeringsrådgivning, tjänster relaterade till fusioner och förvärv, samt övriga NAS. Denna fördelning ger mera information om hur NAS påverkar revisionskvaliteten. De finner att det finns en stark korrelation mellan skattetjänster och brist i revisionskvaliteten då det gäller privata bolag. Andra typ av NAS har antingen ingen korrelation eller en positiv korrelation mellan ökad revisionskvalitet. Det finns inte heller en korrelation mellan skattetjänster och försämrade revisionskvalitet bland SEC reglerade företag.

Bell m.fl. (2015) analyserar resultaten vidare för att få mera information om orsaken till forskningsresultaten. De använder olika mått på revisionskvalitet men kommer till samma slutsats: revisionskvaliteten av privata företag är lägre då revisionsseminariet också erbjuder skattetjänster till samma kund. I första fasen av deras ytterligare analys kontrolleras det för storleken av bristerna i revisionskvalitet. De finner dock att ingen av uppdragen i kategorin godtagbar med synpunkter hade färre än två brister.

Frankel, Johnson, Nelson och Karen (2002) undersökte sambandet mellan NAS intäkter och revisionskvalitet bland listade amerikanska bolag och kom fram till att det finns ett samband mellan höga NAS intäkter och försämrade revisionskvalitet. Ashbaugh, LaFond och Mayhew (2002) kritiserade forskningsresultaten av Frankel

m.fl. (2002) och replikerade undersökningen för att undersöka ifall resultaten av undersökningen är känsliga för val av forskningsdesign. Skillnaden mellan undersökningarna var att Ashbaugh m.fl. (2002) använde en lönsamhetsanpassad modell för mätning av onormala periodiseringar. Frankel m.fl. (2002) använde modifierade Jones-modellen utan beaktande av skillnader mellan företagens prestanda. Utöver detta, delade Ashbaugh m.fl. (2002) företagen i två grupper enligt huruvida de gjorda periodiseringar hade en ökande eller sänkande effekt på intäkter. Slutresultaten av dessa två studier stod i motsats. Medan Frankel m.fl. (2002) kom fram till att högre NAS intäkter har en negativ inverkan på revisionskvalitet, tyder studien av Ashbaugh m.fl. (2002) att det inte finns en signifikant korrelation mellan dessa. Skillnaden kan bero på att kontrollerande av företagets lönsamhet ökar noggrannheten av den matematiska modellen för att mäta onormala periodiseringar. Denna slutsats stöds av bland andra Kothari m.fl. (2005) och Eilifsen och Knivsflå (2016).

2.3.2.2 Sociala skäl

Det tredje och fjärde hotet enligt Tepalagul och Lin (2015), revisionsuppdragets längd och personliga anknytningar mellan kunden och revisionssamfundet, är nära relaterade. Med revisionsuppdragets längd menas det hur länge kundrelationen mellan kundföretaget och revisionssamfundet har varat. Uppdragets längd är reglerad för PIE-bolag till 20 år enligt EU:s PIE-förordning. Detta kallas för obligatorisk rotation. (Suomen tilintarkastajat 2/2020). Det finns forskning om hur uppdragets längd påverkar revisionskvaliteten.

Enligt Tepalagul och Lin (2015) visar undersökningen av uppdragslängden på kvaliteten splittrade resultat. Kvaliteten är låg i förstagsrevision och ökar sedan längs med åren. Detta forskningsresultat är logiskt. I förstagsrevision känner inte revisorn till företaget ännu, och fast det finns regler om att revisorn måste göra intervjuar och skapa processbeskrivningar för att bevisa att hen förstår hur företagets processer fungerar, ger det ändå inte lika mycket information som tidigare revision av samma företag.

Det vad som händer efter detta, är forskarna inte överens om. Till exempel Bell m.fl. (2015), hävdar att efter flera år sjunker kvaliteten av revisionen på samma nivå som den varit i förstagsrevision, vilket kan tyda på att ett långvarigt revisionsuppdrag kan vara ett hot mot revisorns oberoende. Detta kan bero på sociala skäl. Revisorn lär sig känna företagets ansvariga personal på en mera personlig nivå, vilket kan höja tröskeln för att rapportera fel. Enligt Tepalagul och Lin stöder forskningresultaten av Deis och Giroux (1992), Deis, Giroux, Carey och Simnett (2006) samt Geiger och Raghunadan (2002) slutsatserna som Bell m.fl. (2015) kommit fram till att revisionskvaliteten sjunker till samma nivå som förstagsrevision då uppdragslängden blir lång. Ö andra sidan Vanstraelen och Knechel, (2007) och Sari m.fl. (2019) har påstått att revisionskvaliteten inte sjunker medan revisionsuppdraget pågår längre.

I undersökningen av Vanstraelen och Knechel (2007), undersöktes det uppdragslängdens inverkan på going concern uttalandet. De använde först längden av uppdraget i år som en numerisk variabel, och sedan som en dummyvariabel där uppdragslängd på över 3 år fick värdet 1. Företagen var uppdelade först i två kategorier, konkurs och icke-konkurs, som sedan var vidare delade i två kategorier, going concern uttalande hade getts eller hade inte getts. Med denna uppdelning fick de fast på både typ 1 och 2 fel. Deras resultat visar en signifikant positiv korrelation mellan uppdragets längd och revisionskvalitet. De kom fram till att revisionssamfunden blev bättre på att identifiera hot mot kundföretagens förmåga att fortsätta verksamheten desto längre revisionsuppdraget pågick. De blev allt färre fel av båda typerna. Going concern uttalandet gavs oftare när företaget gick i konkurs och mera sällan när den inte gick i konkurs.

Måtten på revisionskvalitet kan spela en stor betydelse på slutsatsen av den här typens studie. Bell m.fl. (2015) hade intern bedömning på revisionsuppdraget som mått, medan Vanstraelen och Knechel (2007) och Sari m.fl. (2019) hade noggrannheten av going concern uttalandet. Intern kvalitetsgranskning kan vara ett strängare mått på kvaliteten av revisionen speciellt då uppdraget blir längre. Det kan kännas lockande för revisorn att göra revisionsprocessen lite enklare och inte följa alla regler då hen känner till företaget bättre och bättre. Tidspresen för revisorer kan vara hög emellertid och uppdragsföretag som revisorn känner till bra görs kanske med mindre fokus och noggrannhet för att spara tid. Vid en intern

kvalitetsbedömning beaktas inte den informationen som revisorn har, utan endast det som har gjorts och dokumenterats kan värderas. Going concern uttalandet o andra sidan är slutresultatet på revisionen, och i undersökningar som detta används som en variabel beaktas inte hur revisorn har kommit fram till sin slutsats. Denna skillnad på synpunkten på revisionskvaliteten kan förklara skillnaden av slutsatsen mellan dessa undersökningar.

Tepalagul och Lin (2015) refererar till Imhoff (1978), som menar med personliga anknytningar mellan kunden och revisionsamfundet sådana situationer, där antingen revisorerna anser kunden vara en potentiell arbetsgivare i framtiden, revisionsteamet jobbar i nära samarbete med kundföretagets ledning, men inte med ägarna av företaget, och det blir ett avstånd mellan revisorerna och ägarna, eller slutligen sådana situationer där kundföretagets personal har tidigare jobbat för revisionsamfundet och nuvarande revisionsteamet känner personligen dessa personer.

Det finns en begränsad mängd av forskningsdata om hur personliga anknytningar påverkar revisionskvaliteten. Det kan bero på att det är svårare att skaffa information om personliga anknytningar än det är om till exempel revisionsarvoden eller revisionsuppdragets längd. En annan orsak, enligt Francis (2004) kan vara att det kanske inte är så vanligt att sådana personliga anknytningar bildas. Omväxling av personal är vanligt och blir mera sannolikt då det är frågan om två företag sinsemellan (Tepalagul och Lin, 2015).

2.4 Onormala periodiseringar

Onormala periodiseringar (eller godtyckliga periodiseringar) är enligt Nelwan och Tansuria (2019) sådana periodiseringar som företagets ledning kan bestämma över. Dessa skiljer sig från icke godtyckliga periodiseringar i och med att de sistnämnda är periodiseringar som måste göras och som inte företagsledningen kan påverka. Onormala periodiseringar används ofta som en proxy för att mäta resultatmanipulering (Nelwan och Tansuria, 2019).

Resultatmanipulering definieras av Nelwan och Tansuria (2019) som beslut fattade av företagets ledning vars syfte är att nå ett visst finansiellt resultat. Detta kan göras genom att välja den lämpligaste bokföringsprincipen företaget har tillgänglig. Resultatmanipulering kan göras också på lagliga sätt, i de fallen där dessa valda principer är i enlighet med överenskommelser om god bokföringssed.

Enligt Healey och Wahlen (1999) finns det två primära orsaker till att företaget manipulerar resultatet. Det görs antingen för att vilseleda aktieägarna gällande företagets faktiska ekonomiska läge, eller för att påverka avtalsenliga överenskommelser. Healys och Wahls (1999) uppfattning om orsakerna till resultatmanipulering tangerar agentteorin. Peasnell, Pope och Young (1995) förklarar att företagsledningen är ansvarig för att agera i ägarnas bästa intresse. För att få företagsledningen att göra de rätta besluten ur ägarnas synvinkel, används ofta resultatbaserade ersättningsystem. Detta skapar ett incitament för företagsledningen att manipulera resultatet i ett önskat håll för att få högre bonus.

Enligt Healey och Wahlen (1999), Nelwan och Tansuria (2019) och Peasnell m.fl. (1995) är onormala periodiseringar det mest frekvent använda sättet att manipulera resultat. Dechow och Dichew (2002), Eilifsen och Knivsflå (2019), Kothari, Leone och Wasley (2005) påpekar att årsredovisningen är gemensamt skapad av företagsledningen och revisorn. Revisorn kan påverka dess innehåll och är ansvarig för dess innehåll tillsammans med företagsledningen. Således finns det ett tydligt samband mellan onormala periodiseringar och revisionskvalitet. Därför kommer också denna avhandling att använda sig av onormala periodiseringar för att uppskatta revisionens kvalitet.

3. Tidigare forskning

Som det tidigare nämnts i kapitel 1 och 2, kommer revisionskvaliteten i denna studie mätas genom att mäta onormala periodiseringar med hjälp av lönsamhetsanpassade modifierade Jones-modellen. I detta kapitel presenteras tidigare studier inom revisionskvalitet där tre olika varianter av Jones-modellen används: den ursprungliga Jones-modellen (Jones, 1991), den modifierade Jones-modellen (Dechow m.fl. 1995) och lönsamhetsanpassade modifierade Jones-modellen (Kothari m.fl. 2005). Eftersom studiens syfte är att ta reda på huruvida revisionssamfundets storlek påverkar revisionskvaliteten, kommer också tidigare undersökningar om eventuella samband mellan dessa presenteras.

3.1 Revisionssamfundets storlek

Karjalainen (2011) undersökte hur revisionssamfundets storlek uppdelat enligt Big Four eller icke-Big-Four påverkar den uppfattade revisionskvaliteten enligt finansiärer. Undersökningen gjordes bland finska olistade bolag mellan åren 2000–2006. Den uppfattade revisionskvaliteten mättes med räntekostnader. Lägre räntekostnader ansågs betyda högre revisionskvalitet. Utgångspunkten för antagandet var att företag som hade reviderats av Big Four bolag antogs ha lägre räntekostnad, och att detta berodde på att de ansågs ha högre kvalitet av revision än icke-Big-Four bolag.

Karjalainen (2011) använde en multipel regressionsanalys för att undersöka sambandet mellan Big Four revisor och lägre räntekostnader. Slutsatsen av undersökningen var att företag hade lägre räntekostnader då de reviderades av ett Big Four bolag. Resultatet kan tolkas betyda att ur finansiärernas synvinkel påverkas revisionskvaliteten av revisionssamfundets storlek. Studiens resultat är viktiga för denna studie eftersom de visar att revisionssamfundets storlek påverkar revisionskvaliteten åtminstone enligt banker och andra kreditinstitut. Studiernas tidsram skiljer sig i och med att Karjalainen (2011) undersökte bolag mellan åren

2000–2006. Revision har ändrat mycket efter det, och t.ex. lekmannarevisorer vars uppdrag också inkluderades i Karjalainens (2011) studie finns inte längre.

Ananda och Faisal (2023) undersökte sambandet mellan olika variablers inverkan på revisionskvalitet. De gjorde studien genom en multipel regressionsanalys, där revisionskvalitet mättes genom onormala periodiseringar. Graden av onormala periodiseringar mättes med den modifierade Jones-modellen. Studiedata bestod av indonesiska listade bolag. Den mest relevanta oberoende variabeln gällande denna avhandling var revisionssamfundets storlek.

Ananda och Faisal (2023) använde Big Four eller icke-Big-Four revisionsbolag som en dummyvariabel. Andra oberoende variabler som studerades var längden av revisionsuppdraget, revisionsarvoden och revisorns branschspecifika specialisering. Studiens resultat visar att det finns en signifikant negativ korrelation mellan Big Four revisionssamfund och resultatmanipulering. Ananda och Faisal (2023) konstaterar således att Big Four revisionssamfund har högre revisionskvalitet än icke-Big-Four revisionssamfund.

Sari m.fl. (2019) undersökte sambandet mellan revisionssamfundets storlek och revisionskvalitet. Andra oberoende variabler var revisionsuppdragets längd, revisionsarvodes storlek och revisorns specialisering. De genomförde en multipel regressionsanalys där revisionskvalitet som en beroende variabel mättes med den modifierade Jones-modellen. Studiens data består av tillverkande företag som är listade på indonesiska börsen. Studiens resultat tyder på att revisionssamfundet inte har en betydelse för revisionskvalitet.

Studierna av Ananda och Faisal (2023) och Sari m.fl. (2019) är väldigt lika. Båda studier undersöker indonesiska listade bolag och är utförda med hjälp av en multipel regressionsanalys. Oberoende variablerna är samma i båda undersökningar och de båda använder revisionskvalitet mätt genom onormala periodiseringar som beroende variabel. Också tidsramen är nära lika i båda studierna. Det intressanta är att slutresultaten gällande revisionssamfundets storlek skiljer sig mellan studierna. Sari m.fl. (2019) konstaterar att revisionssamfundets storlek inte påverkar revisionskvaliteten medan Ananda och Faisal (2023) påstår att det påverkar positivt.

Chen, Elemes och Lobo (2023) undersökte hur revisionsamfundets storlek påverkar revisionskvaliteten bland brittiska privata aktiebolag. Revisionskvalitet estimerades genom en lönsamhetsanpassad modifierad Jones-modell. Chen m.fl. (2023) kom fram till att revisionskvaliteten är högre i större revisionsamfund då det gäller resultatförbättrande åtgärder. Däremot finns det en positiv korrelation mellan absoluta värdet av onormala periodiseringar och revisionsamfundets storlek. Detta innebär att kundföretagen med en Big Four revisor oftare använder onormala periodiseringar som förminskar resultatet.

Studieresultaten från tidigare studier är fördelade. Det går inte direkt att säga huruvida större revisionsamfund har bättre kvalitet av revision eller inte. Studien av Chen m.fl. (2023) indikerar att större revisionsamfund har bättre kompetens att upptäcka onormala periodiseringar, men väljer att inte ingripa dem då de används för att försämra resultaten, dvs. för att förminska skattekostnader. Karjalainen (2011) konstaterar att finansiärer förknippar större revisionsamfund med bättre kvalitet av revisionen. Sari m.fl. (2019) påstår att det inte finns ett signifikant samband mellan revisorns storlek och kvaliteten. Ananda och Faisal (2023) däremot konstaterar att stora samfund har bättre kvalitet av revision.

3.2 Jones-modellen och den modifierade Jones-modellen

Som beroende variabel i undersökningen och det som undersökningen ska ta reda på är revisionskvalitet. Revisionskvalitet kan mätas och definieras på flera olika sätt. I denna undersökning kommer resultatmanipulering att användas som en proxy för revisionskvalitet. Enligt Choi m.fl. (2010), tyder existensen av resultatmanipulering i det slutliga officiella bokslutet att revisionskvaliteten har varit låg. Huruvida resultatmanipulering har gjorts, kommer i denna avhandling mätas genom den modifierade Jones-modellen.

Jones-modellen utvecklades av Jones (1991) för att upptäcka resultatmanipulering bland importföretag i USA. Hypotesen var, att de skulle manipulera sitt resultat att vara sämre då United States International Trade Commission (ITC) gör sina

undersökningar om att ta i bruk understödsmedel för import, eftersom en viktig faktor bakom ITC:s beslut var importföretagernas lönsamhet.

Jones-modellen går ut på att mäta mängden onormala periodiseringar. Detta görs genom att dela totala periodiseringar till normala periodiseringar och onormala periodiseringar. Normala periodiseringar är icke-godtyckliga periodiseringar, som görs för att de måste göras för att kostnader och intäkter skulle redovisas under rätt räkenskapsperiod. Onormala periodiseringar är godtyckliga periodiseringar som görs för att manipulera räkenskapsperiodens resultat, (Jones 1991).

För att kontrollera för effekten av ekonomiska omständigheter på storleken av normala periodiseringar, använde Jones (1991) följande formel.

Ekvation 1.

$$TA_{it} / A_{it-1} = \alpha_1 [1/A_{it-1}] + \beta_{1i} [\Delta REV_{it} / A_{it-1}] \\ + \beta_{2i} [PPE_{it} / A_{it-1}] + \varepsilon_{it}$$

TA_{it} = totala periodiseringar år t i företaget i

ΔREV_{it} = förändring av omsättning i företag i år t

PPE_{it} = anläggningstillgångar i företag i år t

A_{it-1} = balansomslutning för företag i år t-1

ε_{it} = residualer som representerar mängden onormala periodiseringar

α_1 , β_{1i} och β_{2i} är estimat

Företagsspecifika estimaten beräknas genom att utföra en OLS-regression för hela urvalet. Regressionsformeln, kan skrivas ut på följande sätt:

Ekvation 2.

$$TA_t = a_1 * (1/A_{t-1}) + a_2 (\Delta REV_t) + a_3 *(PPE_t) + v_t$$

Med denna formel beräknas medeltalen för hur balansomslutningen, omsättning och anläggningstillgångar påverkar totala periodiseringar. Formeln genererar koefficienter som används för att estimerade de företagspecifika parametrarna. Dessa används sedan i den första formeln för att beräkna förväntade storleken på normala periodiseringar.

Totala periodiseringar (TA_t) beräknas enligt följande formel:

Ekvation 3.

$$TA_t = (\Delta R\ddot{o}rliga\ aktiv_a_t - \Delta kortfristiga\ skulder_t - \Delta kassa\ och\ bank_t + \Delta kortfristiga\ skulder_t\ till\ kreditinsitut - avskrivningar\ och\ nedskrivningar_t) / A_{t-1}$$

Formeln ovan är skriven utifrån den av Dechow m.fl. (1998). De används både i ursprungliga Jones-modellen, och modifierade Jones-modellen.

Slutligen, beräknas mängden onormala periodiseringar genom att subtrahera normala periodiseringar från totala periodiseringar.

Dechow m.fl. (1995) gjorde modifieringar till den ursprungliga Jones-modellen. Den ursprungliga Jones-modellen antar att periodiseringar som hänför sig till omsättning och anläggningstillgångar är alltid normala periodiseringar. Ifall räkenskapsperiodens resultat manipuleras genom att göra periodiseringar till omsättningen, skulle användning av Jones-modellen sneddriva resultaten genom att klassa den delen av periodiseringar till normala periodiseringar (Dechow m.fl. 1995). I modifierade Jones-modellen beaktas periodiseringar till omsättningen genom att subtrahera förändringen av försäljningsfordringar från förändringen av omsättningen.

I modifierade Jones-modellen estimeras normala periodiseringar enligt följande formel:

Ekvation 4.

$$NDA_t = \alpha_1 * (1/A_{t-1}) + \alpha_2 * (\Delta REV_t - \Delta REC_t) + \alpha_3 * (PPE_t)$$

NDA_t = normala periodiseringar

ΔREV_t = förändring av omsättning år t

ΔREC_t = förändring av försäljningsfordringar år t

PPE_t = anläggningstillgångar år t

A_{t-1} = balansomslutning år t-1

α_1 , α_2 och α_3 är de parametrar som estimeras på samma vis som i ursprungliga Jones-modellen

Modifierade modellen skiljer sig från den ursprungliga modellen endast genom att andra parametern justeras med förändringen av försäljningsfordringar. Onormala periodiseringar definieras som differensen mellan totala periodiseringar och normala periodiseringar ($TA_t - NDA_t$). Totala periodiseringar beräknas med samma formel som används i den ursprungliga Jones-modellen.

I denna undersökning kommer den modifierade Jones-modellen att användas, anpassad med företagets lönsamhet. Enligt Kothari, Leone och Wasley (2005) ökar lönsamhetsvariabeln modifierade Jones-modellens förmåga att estimerar onormala periodiseringar. Lönsamheten mäts i denna undersökning med nyckeltalet avkastning på total kapital (ROA), eftersom tidigare forskning har visat denna vara ett lämpligt mått i samband med den modifierade Jones-modellen (Kothari m.fl., 2005; Eilifsen och Knivsflå, 2016).

Kothari m.fl. (2005) genomförde en jämförande undersökning av olika modeller för att mäta onormala periodiseringar. De kom fram till att den modifierade Jones-modellen anpassad med en variabel för lönsamheten var den som var mest noggrann

av modellerna. Kothari m.fl. (2005) motiverar användningen av en prestationsanpassad version av modifierade Jones-modellen genom att bevisa dess högre noggrannhet med hjälp av en matematisk formel.

Kothari m.fl. (2005) bevisar först sambandet mellan försäljning, kassaflöde, periodiseringar och räkenskapsperiodens resultat:

Ekvation 4.

$$X_t = CF_t + \alpha \varepsilon_t = \pi S_t$$

X_t är räkenskapsperiodens resultat. CF_t är kassaflöde och beräknas utifrån kontantförsäljning och periodiseringar. $\alpha \varepsilon_t$ är totala periodiseringar. α är en konstant som representerar andelen för försäljning på kredit. ε_t är förändring i försäljning och kan även skrivas ut som $(S_t - S_{t-1})$. π är en konstant andel för kontantförsäljning. S_t är försäljning. Formeln antyder att ifall försäljningen och resultatet för ett visst företag följer denna formel, har inte periodiseringar gjorts. Denna formel representerar en slags medelvärde för försäljning och resultat. Den antar att försäljningen följer en random walk, och resultatet är således beräkningsbar utifrån denna formel. Kothari m.fl. (2005) påpekar på basis av tidigare forskning av Dechow m.fl. (1995) och Guay, Kothari och Watts (1996) att resultatmanipulering är mera sannolikt då företaget representerar extrema värden i försäljning eller resultat. Dvs. när företagets nyckeltal inte följer en random walk och är beräkningsbara utifrån formeln. Därför är det nödvändigt att använda en formel som tar i beaktande enskilda företags prestanda.

3.3 Lönsamhetsanpassade modifierade Jones-modellen

Kothari m.fl. (2005) utvecklade en modell som använder avkastning på totala tillgångar som en variabel för att kontrollera för företagets lönsamhet. Modellen har sedan dess använts av flera forskare som t.ex. Eilifsen och Knivsflå (2016) och

Nelwan och Tansuria (2019). Den är till grunden samma som den modifierade Jones-modellen, men den inkluderar en variabel till. Avkastning på totala tillgångar (eng. Return on assets, härefter ROA). Kothari m.fl. (2005) beräknar totala periodiseringar med samma formel som användes i ursprungliga Jones-modellen (ekvation 3).

Kotharis m.fl. (2005) formel för att estimerar onormala periodiseringar är följande:

Ekvation 5.

$$TA_{it} = \delta_0/ASSETS_{it-1} + \delta_1\Delta SALES_{it} + \delta_2PPE_{it} + \delta_3ROA_{it-1} + v_{it}$$

δ_0 , δ_1 och δ_2 är samma estimat som α_1 , α_2 och α_3 i modifierade Jones-modellen. $ASSETS_{it-1}$ är total balans föregående år för företaget i . $\Delta SALES_{it}$ är förändring av försäljning i företag i år t . PPE_{it} är anläggningstillgångar i företaget i år t . ROA_{it-1} är ROA för företaget i föregående år. v_{it} är residual som representerar mängden onormala periodiseringar. Onormala periodiseringar beräknas företagsvis för varje observationsperiod och skilt för varje bransch.

3.4 Hypotes

Tidigare studier i Finland föreslår att revisionsamfundets storlek kan påverka revisionskvaliteten bland mindre privata aktiebolag, Karjalainen (2011). Andra studier har visat att onormala periodiseringar är en lämplig proxy för revisionskvalitet. Den första hypotesen (H1) i denna studie är således följande:

H1: Revisionsamfundets storlek korrelerar negativt med förekomsten av onormala periodiseringar i registrerade bokslutet.

Denna hypotes har en implicit antagande om att existensen av onormala periodiseringar är en konsekvens av dålig revisionskvalitet. Om revisionskvaliteten är hög, upptäcker revisorn onormala periodiseringar och kräver att bokslutet korrigeras innan hen godkänner det.

4. Metod

Metod för undersökningen kommer att vara en kvantitativ studie. Den ska genomföras med hjälp av en multipel regressionsanalys, där revisionsamfundets storlek är en oberoende variabel, och revisionskvalitet är en beroende variabel. Enligt Tähtinen, Laakkonen och Broberg (2020) är en regressionsanalys en lämplig forskningsmetod för att mäta korrelation mellan två olika variabler. En multipel regressionsanalys används då det finns flera olika oberoende variabler som eventuellt påverkar beroende variabeln, och syfte är att få veta vilken variabel är den avgörande (Tähtinen m.fl. 2020).

Nackdelen med den valda forskningsmetoden enligt Tähtinen m.fl. (2020) är att den inte avslöjar orsakssambandet mellan variablerna. Den lyckas alltså inte bevisa kausalitet. I denna studie kommer detta inte vara ett problem på grund av variablerna som mäts. Det är inte direkt möjligt att revisionskvaliteten skulle påverka revisionsamfundets storlek. Hög revisionskvalitet kan på långsikt möjliggöra att ett revisionsföretag växer, men i denna studies tidsram är det inte möjligt.

En annan nackdel med studiens design är att revisionskvalitet inte kan direkt mätas. Den måste estimeras genom en proxy. Proxyn som valts är lönsamhetsanpassade modifierade Jones-modellen. Den är designad för att estimeras onormala periodiseringar. Detta innebär att i studien först estimeras redovisningens kvalitet, som sedan antas vara ett tecken på revisionens kvalitet. Enligt Nichols (2000), kan det förekomma estimeringsfel som beror på företagets egenskaper. Det finns en risk att det som antas vara måtten på onormala periodiseringar, inte är korrekt utan är en följd av onormala händelser under räkenskapsperioden. I sådana fall är det inte ett tecken på dålig kvalitet av revision. Kothari m.fl. (2005) har bevisat att lönsamhetsanpassade modifierade Jones-modellen är mera effektiv på att mäta onormala periodiseringar än andra metod. Därför har denna modell valts i denna studie.

4.1 Databasinsamling

Data som används i denna undersökning är bokslutsinformation om finska privata aktiebolag mellan åren 2018 – 2022. Data för undersökningen hämtades från Orbis-databasen. Den behandlades sedan med Microsoft Office excel-programmet. Bristfällig information har kompletterats med att hämta information om vissa företags revisorer från Virre.fi, då det inte fanns i Orbis. I dessa fall har företaget uteslutits från urvalet ifall revisorn har registrerats till handelsregistret under studieperioden, eftersom det då inte skulle vara möjligt att med säkerhet få veta den tidigare revisorn.

Studien omfattar olistade bolag i Finland, och inte håller andra typer av publika aktiebolag har tagits med till urvalet. Dessa är ofta offentligt ägda, och styrande av dem kontrolleras utförligt. Också företag som tidigare varit noterade uteslöts, eftersom det inte fanns information om när bolagen hade blivit privata. Orbis databasen ger en möjlighet att filtrera företag från söknet för att få ett urval som är lämplig för studiens ändamål. Härnäst följer det en genomgång på hurdana restriktioner och filter har ställts för att skapa urvalet.

För det första, består urvalet av företag som har hemort i Finland, och bolagsform aktiebolag. För det andra, har banker och andra aktörer på finansmarknaden exkluderats från urvalet på grund av deras unika bokföringsprinciper (Lambert m.fl. 2014). Sedan valdes företag vars bokslutsinformation finns tillgängligt för tidsperioden 2017–2022. Information för 2017 behövdes för att räkna ut förändringen för året 2018.

Gällande företagets storlek, ställdes gränser för omsättning, balansomslutning och antal anställda. Omsättningens gränser ställdes till minst 10 miljoner och högst 75 miljoner. Dessa gränser valdes för att exkludera småbolag. Tidigare studier har visat att mindre bolag använder mera av onormala periodiseringar, och det kan således sneddriva resultaten. Omsättningen gräns för skyldigheten att välja en CGR-revisor är 50 miljoner, och studien kan således även innefatta företag som har en GR-revisor som ansvarig revisor. Företag som har över 75 miljoner omsättning tenderar ha mera effektiv intern kontroll, och de uteslöts således från urvalet. Gränserna för balansomslutning och antal anställda valdes så att de skulle vara lämpliga med tanke

på omsättningen. Studiens fokus är i sedvanliga tillverkande- eller serviceföretag. Därför valdes minimiantal anställda till 50. Balansomslutningens gränser ställdes mellan 5 miljoner och 30 miljoner för att få företag som har en typisk finansiell ställning. Företag vars balans är över 30 miljoner har väldigt stora tillgångar och representerar inte således ett typiskt företag på marknaden. Minimi balans på 5 miljoner utesluter företag som visar hög omsättning trots att de är strukturellt små bolag.

Slutligen valdes endast företag som ägs av privata personer eller företag som är bosatta i Finland. Detta gjordes för att utesluta företag som är dotterföretag till noterade bolag utomlands. Sådana företag har ofta starka interna kontroll, som kan sneddriva resultaten i denna studie. Efter dessa gränser bestod sökurvalet av 152 företag, som är en lämplig sampelstorlek för en studie av denna omfattning. Sökresultaten exporterades sedan till Excel, var data sedan behandlades.

Efter att exkludera de företag vars revisor hade registrerats under studieperioden, eller det inte fanns namn på, blev kvar 132 företag. Av dessa, hade inte alla företag all den finansiella informationen tillgängligt som behövdes för att genomföra studien. Företag med bristfällig information uteslöts från studien. 128 företag blev kvar i det slutliga data. 59 av dessa har en Big Five revisor, och 69 har en icke-Big-Five revisor. Totala antalet observationer är 614.

4.2 Beroende variabel

Sambandet mellan onormala periodiseringar och revisionskvaliteten förklarades i kapitel 2.4. Det konstaterades, att revisionskvalitet inte går att mäta med absoluta termer, utan revisionskvalitet måste uppskattas genom bokslutets pålitlighet. Eftersom det är omöjligt för en utomstående att fullständigt veta huruvida bokslutet är pålitligt eller ej, måste bokslutets pålitlighet mätas genom en proxy. Healey och Wahlen (1999), Nelwan och Tansuria (2019) och Peasnell m.fl. (1995) konstaterar att onormala periodiseringar är den vanligaste metoden för företagsledningen att

påverka företagets ekonomiska ställning enligt bokslutet. Onormala periodiseringar är således ett lämpligt mått på bokslutets pålitlighet.

Beroende variabel i regressionsanalysen blir onormala periodiseringar som betecknas med DA (discretionary accruals). Onormala periodiseringar mäts med lönsamhetsanpassade modifierade Jones-modellen. Tidigare studier av Kothari m.fl. (2005) och Eilifsen och Knivsflå (2019), har bevisat att lönsamhetsanpassade modifierade Jones-modellen är en effektiv modell för att upptäcka onormala periodiseringar.

För att estimeras onormala periodiseringar utifrån bokslutet med hjälp av lönsamhetsanpassade modifierade Jones-modellen ska följande beräkningar utföras:

Först beräknas totala periodiseringar för varje företag för varje observationsår. Det beräknas med formeln nedan av Dechow m.fl. (1995).

Ekvation 6.

$$TA_t = (\Delta R\ddot{o}rliga\ aktiv_a_t - \Delta kortfristiga\ skulder_t - \Delta kassa\ och\ bank_t + \Delta kortfristiga\ skulder\ till\ kreditinstitut_t - avskrivningar\ och\ nedskrivningar_t) / A_{t-1}$$

TA_t betyder totala periodiseringar år t . Δ betyder förändring mellan åren t och $t-1$. Parametrarna inom parenteserna divideras med totala tillgångar föregående år (A_{t-1}) för att få ett standardmått på totala periodiseringar.

Nästa steg är att estimeras onormala periodiseringarnas storlek. Detta görs genom en OLS-regression, skilt för varje år. Regressionen får följande formel enligt Kothari m.fl. (2005):

Ekvation 8.

$$TA_{it} = \alpha_0 / ASSETS_{it-1} + \alpha_1 (\Delta REV_{it} - \Delta AR_{it}) + \alpha_2 PPE_{it} + \alpha_3 ROA_{it-1} + v_{it}$$

Formelns beskrivning:

TA_{it} = Totala periodiseringar år t för företag i

$ASSETS_{it-1}$ = koefficient för att standardisera periodiseringarnas storlek

ΔREV_{it} = Förändring av omsättning i företag i mellan åren t och t-1

ΔAR_{it} = Förändring av försäljningsfordringar i företag i mellan åren t och t-1

PPE_{it} = Anläggningstillgångar år t för företag i

ROA_{it-1} = Avkastning före skatt på totala tillgångar år t-1 för företag i

v_{it} = residualer som representerar storleken på onormala periodiseringar

$\alpha_0, \alpha_1, \alpha_2$ och α_3 är koefficienter för respektive parameter

$\alpha_0/ASSETS_{it-1}$ används som en koefficient som gör observationerna mera jämförbara mellan företag av olika storlekar. v_{it} är residualen från regressionsmodellen. Residualen är måttet på hur mycket den enskilda observationen skiljer från standarden enligt regressionslinjen. Differensen berättar alltså differensen mellan periodiseringar företaget har gjort och periodiseringar det borde ha gjort i normalfall. Denna differens är således måttet på onormala periodiseringar, och används som den beroende variabeln i regressionsmodellen.

Kothari m.fl. (2005) gjorde estimeringen för onormala periodiseringar för varje år skilt för varje bransch enligt tvåsiffriga SIC-koden. Detta gjordes för att företagens normala och således onormala periodiseringar kan variera beroende på dess ekonomiska förutsättningar som är gemensamma inom branschen. Urvalet i denna studie består av 129 företag vilket gör att det inte är möjligt att vidare dela företagen i grupper enligt SIC-koden. Det skulle inte vara tillräckligt företag per grupp, och estimering av onormala periodiseringar görs i denna studie därför för hela urvalet per år.

4.3 Regressionsvariablerna

Metoden för studien är en multipel regressionsanalys, som innebär att det finns flera variabler som kommer att undersökas i regressionsanalysen. Härnäst följer en genomgång av dessa variabler, vad de betyder och varför de är valda med i denna studie.

Tabell 1. Regressionsvariablerna

<i>Variabel</i>	<i>Definition</i>	<i>Förväntad tecken</i>
DA	Onormala periodiseringar mätt enligt lönsamhetsanpassade modifierade Jones- modellen	Beroende variabel
AUD	Revisionssamfundets storlek: Big Five eller icke- Big-Five.	-
LNA	Totala tillgångarnas logaritmerade värde	-
ROA	(Return on Assets) Avkastning på totalt kapital	-
DATE	Huruvida bokslutsdatumet är 31.12 eller inte	-
LEV	Skuldsättningsgrad	+

I tabell 1 presenteras en sammanfattning av variablerna som kommer att användas i regressionsanalysen. Som oberoende variabel i studien används revisionssamfundets storlek (AUD). Den används som en dummyvariabel, där 1 står för Big Five revisionssamfund och 0 för icke-Big Five revisionssamfund. Big Five

revisionssamfund omfattar de fem största revisionssamfund i Finland enligt PRS:s (2022) publikation om marknadsstrukturen inom revisionsbranschen i Finland 2021. Dessa fem samfund är: PwC, KPMG, EY, Deloitte och BDO. Dessa fem är de största, mätt antingen i antal revisorer eller antal revisioner. Medan Grant Thornton (femte största) är större än Deloitte (sjunde största) mätt på antalet revisioner per år, har Deloitte ändå flera auktoriserade revisorer (48 medan Grant Thornton har 26). Anledningen till att Deloitte genomför betydligt färre revisioner per år (913 medan Grant Thornton genomför 2538) är att Deloitte har specialiserat sig på större kunder och har t.ex. 9 börsbolag som kunder medan Grant Thornton inte har en ända. Förväntad tecken för AUD är (-), eftersom hypotesen är att större revisionssamfund påverkar att det används mindre onormala periodiseringar och den korrelerar således negativt med onormala periodiseringar.

Som en kontrollvariabel in undersökningen används företagets storlek som mäts enligt den naturliga logaritmen av totala tillgångar (LNA). Naturliga logaritmen används för att göra företagen mera jämförbara med varandra oberoende tillgångarnas totala värde. Flera tidigare studier (Ashbaugh m.fl. 2003; Nelwan och Tansuria, 2019; Bell m.fl. 2015) har använt den naturliga logaritmen för företagets totala tillgångar som kontrollvariabel i motsvarande studier. Dessa tidigare studier har kommit fram till att kundföretagets storlek har en relativt kraftig negativ korrelation med onormala periodiseringar. Stora företag antas genomgå en utförligare revision och möjligheterna för resultatmanipulering är begränsade.

Avkastning på total kapital (Return on Assets), ROA, används som en annan kontrollvariabel. Tidigare studier (Kallunki, Kallunki, Niemi och Nilsson, 2019; Bell m.fl. 2015; Choi m.fl. 2010) har konstaterat att lönsamheten påverkar företagets incitament att använda onormala periodiseringar. Det kan t.ex. användas för att nå vissa finansiella mål som ställts av finansiärer som kovenanter. Lönsamma företag använder sig inte lika ofta av onormala periodiseringar. Den förväntade korrelationen mellan ROA och onormala periodiseringar är således negativ.

Tidspressens inverkan på revisionskvaliteten har undersökts bl.a. av Lambert m.fl. (2014). De konstaterar att tidspressen som revisionsteamet upplever, påverkar på bokslutets pålitlighet. Eftersom denna studie är kvantitativ, går inte det att fullständigt veta huruvida revisionsteamet har upplevt tidspress vid respektive

uppdrag. Tidspressens eventuella inverkan kontrolleras således genom att använda bokslutsdatumet som en proxy. Variabeln fungerar som en dummyvariabel där bokslutsdatum 31.12 får ett värde på 0, och alla andra datum får värde 1. Största delen av räkenskapsperioder tar slut 31.12, och revisorer har därför mest arbete på våren och således största tidspress med kunder vars bokslutsdatum är 31.12. Tidspressen antas därför korrelera med onormala periodiseringar, och förväntade tecknet blir således ”-”. Tidspressen i regressionen betecknas med DATE.

Den sista kontrollvariabeln är LEV, som står för skuldsättningsgrad. Skuldsättningsgraden beräknas som företagets totala skulder dividerat med eget kapital. Flera studier (Kallunki m.fl. 2019; Bell m.fl. 2015; Choi m.fl. 2010; Eilifsen och Knivsflå, 2019) har bevisat att hög skuldsättningsgrad ökar sannolikheten att det finns onormala periodiseringar i bokslutet. Hög skuldsättningsgrad innebär ofta att det finns kovenanter på företagets lån, och således kan det finnas anledning för företaget att manipulera sitt resultat genom onormala periodiseringar för att undvika att kovenanterna bryts. Skuldsättningsgraden kan dock även ha en positiv inverkan på revisionskvaliteten. En duktig revisor kontrollerar extra noggrant företagets redovisning då hen vet att det finns en risk om att kovenanterna kan brytas. I denna studie antas LEV korrelera positivt med onormala periodiseringar.

4.4 Regressionsformel

Efter att alla variabler är beräknade, kan regressionsformeln ställas upp. I studien används en multipel regressionsanalys, där onormala periodiseringar är den beroende variabeln, och revisionssamfundets storlek, företagets storlek, lönsamhet, tidspress och skuldsättningsgrad fungerar som oberoende variabler. Regressionsformeln kan ställas upp på följande sätt:

Ekvation 7

$$DA = \alpha_0AUD + \alpha_1LNA + \alpha_2ROA + \alpha_3DATE + \alpha_4LEV + \varepsilon$$

4.5 Reliabilitet, replikerbarhet och validitet

Bryman och Bell (2017) identifierar tre viktiga kännetecken för en undersökning av bra kvalitet på företagsekonomin fält. Dessa tre kännetecken är reliabilitet, replikerbarhet och validitet. I detta avsnitt förklaras dessa begrepp, och huruvida denna undersökning uppfyller dessa kriterier och till vilken mått.

Enligt Bryman och Bell (2017) berör reliabilitet, som också kan kallas för tillförlitlighet, huruvida studiens resultat påverkas ifall den görs på nytt av en annan person med annan data. Den kan tolkas betyda huruvida studieresultaten är påverkade av slumpmässighet. Test på studiens reliabilitet kan göras genom att göra om studien med olika företag och olika räkenskapsperioder. Reliabiliteten är låg ifall en ny studie skulle komma fram till motsatta resultat. Studiens reliabilitet går inte att på förhand avgöra, eftersom slumpmässighet inte kan uteslutas. Däremot har det gjorts handlingar som ökar på studiens reliabilitet: kontrollvariabler används för att få veta ifall skillnader i användning av onormala periodiseringar är följder av andra egenskaper än kvaliteten på revisionen. Variablerna har gjorts mera jämförbara genom att mäta dom i förhållande till respektive företags balansomslutning.

Studios replikerbarhet innebär huruvida studien har förklarats tillräckligt noggrant att den kan göras om av en annan med motsvarande data och omständigheter (Bryman och Bell, 2017). Denna studie har gjorts på basis av bokslutsinformation som finns offentligt tillgängligt. Studios metoder och variabler har förklarats utförligt. Således, kan en motsvarande studie genomföras på nytt och studien kan sägas vara replikerbar.

Validitet betyder enligt Bryman och Bell (2017) studiens förmåga att mäta det som den ska mäta. I denna studie innebär det huruvida onormala periodiseringar i verkligheten mäter revisionskvalitet. Tidigare studier har konstaterat att det finns ett samband mellan onormala periodiseringar och revisionskvalitet. Det kan också intuitivt härledas, att låg kvalitet av redovisningen är en följd av låg kvalitet av revisionen. Således kan det konstateras att validiteten i denna studie är åtminstone acceptabel.

5. Resultat och diskussion

I detta kapitel presenteras studiens resultat. Regressionsanalysen har genomförts i programmet IBM SPSS. Data har hämtats från databasen Orbis, och har behandlats i Microsoft Office Excel. I Excel har det gjorts beräkningar och binära variablerna har förvandlats med den. Variabeln ABSDA som står för onormala periodiseringar har beräknats med Excel genom en annan regressionsanalys som presenterades tidigare (ekvation 8).

5.1 Deskriptiv statistik

Tabell 2 nedan visar medeltalen och standardavvikelserna för beroende variabeln, och oberoende variablerna. N är urvalets storlek 615.

Tabell 2. Deskriptiv statistik för hela urvalet

Descriptive Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
ABSDA	,3049	,23925	615
AUD	,45	,498	615
LNA	16,287314137	,51127232276	615
ROA	,08542777236	,16439479298	615
DATE	,22	,414	615
LEV	1,9353721026	9,4934640133	615

Som beroende variabel i regressionen är absoluta värdet av onormala periodiseringar (ABSDA). ABSDA har ett medelvärde på 0,3049 och en standardavvikelse på 0,23925. AUD är en binär variabel som står för revisor. Big Five revisorer får värdet 1 och icke-Big-Five revisorer får värdet 0. Medelvärdet 0,45 betyder således att 45 % av observationerna har en Big Five revisor medan 55 % har en annan. LNA står för naturliga logaritmen av totala tillgångar, och dess medelvärde är 16,287.

Standardavvikelsen för LNA är 0,511, vilket är ett resultat av att använda naturliga logaritmen istället för absoluta värden. ROA har ett medelvärde på 0,0854 vilket betyder att företagen i urvalet hade i genomsnitt en avkastning på total kapital på 8,54 %. Det betyder att urvalets företag i genomsnitt presterade bra. DATE står för bokslutsdatum och är en binär variabel. Medelvärdet 0,22 betyder att 22 % av företagen hade bokslutsdatum någon annan datum än 31.12. LEV är skuldsättningsgrad, och har den högsta standardavvikelsen av variablerna på 9,493. Det betyder att urvalets företag hade stor diversitet gällande deras kapitalstruktur. Detta är en följd på att urvalet består av företag från olika branscher. Industrieföretag tenderar vara kapitalintensiva och har ofta högre skuldsättningsgrad än t.ex. tjänsteföretag. Medeltalet är 1,935 vilket innebär att i genomsnitt hade företagen 93,5 % mera skulder än eget kapital. Urvalet består av totalt 615 observationer.

5.2 Korrelation

Korrelation mellan variablerna mäts med Pearsons korrelation. Tabell 3 nedan är en korrelationsmatris enligt Pearson korrelationen, som visar korrelationskoefficienterna för alla variabler. Korrelationen mäts mellan två variabler, och varje siffra föreställer korrelationen mellan två olika variabler. Nummer 1 betyder att siffrorna korrelerar till 100%, och 0 betyder att det inte finns någon korrelation alls. -1 betyder att variablerna har en perfekt negativ korrelation. Varje variabel har alltså koefficienten 1 för korrelationen med samma variabel. Det viktiga med denna matris gällande denna studie är första kolumnen. Den visar hur onormala periodiseringar korrelerar med oberoende variablerna. Tähtinen m.fl. (2020) påpekar att multikollinearitet är en eventuell fallgrop i en multipel regressionsanalys. Eftersom korrelationerna mellan variablerna i första kolumnen är låga, är inte multikollinearitet en risk i denna analys.

Tabell 3. Pearsons korrelationsmatris för hela urvalet

		Correlations					
		ABSDA	AUD	LNA	ROA	DATE	LEV
Pearson Correlation	ABSDA	1,000	-,017	-,081	-,205	-,088	,072
	AUD	-,017	1,000	,093	-,115	-,003	,022
	LNA	-,081	,093	1,000	-,167	,082	,028
	ROA	-,205	-,115	-,167	1,000	,002	,000
	DATE	-,088	-,003	,082	,002	1,000	-,060
	LEV	,072	,022	,028	,000	-,060	1,000
Sig. (1-tailed)	ABSDA	.	,333	,022	<,001	,014	,038
	AUD	,333	.	,010	,002	,471	,294
	LNA	,022	,010	.	,000	,021	,246
	ROA	,000	,002	,000	.	,483	,498
	DATE	,014	,471	,021	,483	.	,067
	LEV	,038	,294	,246	,498	,067	.
N	ABSDA	615	615	615	615	615	615
	AUD	615	615	615	615	615	615
	LNA	615	615	615	615	615	615
	ROA	615	615	615	615	615	615
	DATE	615	615	615	615	615	615
	LEV	615	615	615	615	615	615

AUD, LNA, ROA och DATE korrelerar negativt med ABSDA, vilket indikerar att alla dessa variabler har ett samband med att företag använder mera sällan onormala periodiseringar. Två av variablerna var binära variabler. Korrelationen av AUD betyder att Big Five revisorers kunder hade mera sällan onormala periodiseringar. DATE betyder att i bokslut av räkenskapsperioder som slutade 31.12 användes mera onormala periodiseringar. ROA och LNA är nominala variabler, och har båda en negativ korrelation med onormala periodiseringar. Detta innebär att företag som hade högre lönsamhet och företag som var större enligt balansomslutningen, använde sig mera sällan av onormala periodiseringar. Alla dessa korrelationer är i enlighet med prediktionen som gjordes i kapitel 4.3. LEV är den enda variabeln som har en positiv korrelation med ABSDA. Detta betyder att företag med högre skuldsättningsgrad använder mera onormala periodiseringar. Även detta motsvarar dess förväntade korrelation.

För att regressionsanalysen bättre skulle avslöja hur oberoende variablerna påverkar onormala periodiseringar, har en stegvis regressionsanalys tillämpats. Denna metod är lämplig enligt Tähtinen m.fl. (2020), då flera variabler kan vara avgörande för korrelationen. En stegvis regressionsanalys fungerar så, att oberoende variabler tas med i regressionsanalysen steg för steg enligt korrelationskoefficienten. Först inkluderas variabeln som har högsta korrelationen och sedan näst högsta och så vidare. Stegvisa regressionsanalysen stannar då inkluderande av en variabel till inte mera skulle öka modellens prediktionsförmåga, dvs. då analysen har identifierat de variabler som mest påverkar den beroende variabeln.

Tabell 4. Stegvis regressionsanalys för hela urvalet

Variables Entered/Removed ^a			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	ROA		Stepwise (Criteria: Probability-of- F-to-enter <= , 050, Probability-of- F-to-remove >= ,100).
2	LNA		Stepwise (Criteria: Probability-of- F-to-enter <= , 050, Probability-of- F-to-remove >= ,100).
3	DATE		Stepwise (Criteria: Probability-of- F-to-enter <= , 050, Probability-of- F-to-remove >= ,100).

a. Dependent Variable: ABSDA

Denna stegvisa regressionsanalys har fått en rangordning enligt tabell 4. ROA, LNA och DATE är enligt analysen de variabler som påverkar onormala periodiseringar. AUD har fallit bort, dvs. resultaten av analysen stöder inte hypotesen om att Big Five revisionsamfund skulle ha högre kvalitet av revision.

Tabell 5. Sammanfattning av intagna variabler för hela urvalet

Model Summary ^d					
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	,205 ^a	,042	,041	,23435	
2	,236 ^b	,056	,053	,23285	
3	,249 ^c	,062	,057	,23229	,955

a. Predictors: (Constant), ROA

b. Predictors: (Constant), ROA, LNA

c. Predictors: (Constant), ROA, LNA, DATE

d. Dependent Variable: ABSDA

Tabell 5 visar hur modellens förklaringsgrad ökar med varje variabel som tas med. Förklaringsgraden beskrivs med R Square. Förklaringsgraden i analysen blir låg också efter att den sista variabeln, DATE, inkluderas i modellen. R square på 0,062 betyder att dessa tre variabler tillsammans förklarar 6,2% av förändringen i onormala periodiseringar. Det är ett tecken på att flera test måste genomföras för att vidare analysera korrelationen.

Tabell 6. Anova tabell för hela urvalet

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	2,392	5	,478	8,897	<,001 ^b
	Residual	32,753	609	,054		
	Total	35,145	614			

a. Dependent Variable: ABSDA

b. Predictors: (Constant), LEV, ROA, DATE, AUD, LNA

Anova är en analys av varians. Tabell 6 ovan visar modellens statistiska signifikans. I denna analys har vanliga regressionsanalysen istället för stegvisa använts. Det har gjorts eftersom studiens syfte är att mäta revisionssamfundets inverkan på

revisionskvaliteten, men variabeln blev exkluderad i stegvisa regressionsanalysen. Tabellen visar att sum of squares för regressionen är 2,392. Sum of squares är totala variationen av beroende variabeln som kan förklaras av regressionsmodellen. Residualen har också en sum of squares värde, som är 32,753. Detta innebär att regressionsmodellen förklarar endast en liten del av variansen av onormala periodiseringar, medan någon annan eller några andra okända faktorer förklarar en större andel. Signifikans har värdet mindre än 0,001, vilket betyder att modellen är statistiskt signifikant på 1 %:s nivå.

Tabell 7. Korrelationskoefficienterna för hela urvalet

		Coefficients ^a											
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	95,0% Confidence Interval for B		Correlations			Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound	Zero-order	Partial	Part	Tolerance	VIF
1	(Constant)	1,200	,305		3,941	<,001	,602	1,798					
	AUD	-,017	,019	-,035	-,885	,377	-,054	,020	-,017	-,036	-,035	,981	1,020
	LNA	-,052	,019	-,112	-2,803	,005	-,089	-,016	-,081	-,113	-,110	,959	1,043
	ROA	-,331	,058	-,228	-5,710	<,001	-,445	-,217	-,205	-,225	-,223	,962	1,040
	DATE	-,043	,023	-,074	-1,893	,059	-,088	,002	-,088	-,076	-,074	,989	1,011
	LEV	,002	,001	,071	1,806	,071	,000	,004	,072	,073	,071	,995	1,005

a. Dependent Variable: ABSDA

Forskningshypotesen var att Big Five revisorer skulle korrelera negativt med mängden onormala periodiseringar. AUD har koefficienten -0,017, vilket betyder att korrelationen är i enlighet med hypotesen, men är svag. Koefficienten av AUD har en standardavvikelse av 0,019 och signifikans på 0,377, vilket betyder att den inte är statistiskt signifikant på 1 %, 5 % eller 10 %:s nivå. Eftersom korrelationen inte är signifikant, betyder det att det inte finns någon statistiskt signifikant korrelation mellan revisor och onormala periodiseringar. Detta betyder att undersökningens hypotes inte stöds av empiriska resultaten.

LNA som står för naturliga logaritmen av balansomslutningen, har en korrelationskoefficient på -0,052. Detta betyder att större företag använder inte lika ofta onormala periodiseringar. Korrelationen mellan dessa variabler förväntades vara

negativ. LNA har en signifikans på 0,005, det vill säga korrelationen är signifikant på 5 %:s nivå.

Lönsamheten som i regressionen betecknas med ROA, förväntades korrelera negativt med onormala periodiseringar. I regressionsanalysen fick ROA koefficienten -0,331, som var den högsta korrelationskoefficienten i denna analys. Standardavvikelsen för ROA är 0,058, och signifikansvärdet är under 0,001. Detta betyder att det finns en signifikant korrelation mellan ROA och onormala periodiseringar. Lönsamma företag använder sig mera sällan av godtyckliga periodiseringar.

DATE är en binär variabel som står för huruvida bokslutsdatumet varit 31.12 (0) eller något annat datum (1). Den används som en proxy för tidspressen av revisionen. Förväntade korrelationen mellan DATE och ABSDA var negativ. Dvs. revisionen förväntades vara av sämre kvalitet, och således bokslutet ha mera onormala periodiseringar då den genomförs under högsäsongen. DATE fick en korrelation på -0,043, vilket är i enlighet med prediktionen. DATE har dock en standardavvikelse på 0,023 och detta kopplat med den svaga korrelationen utgör ett signifikansvärde på 0,059. DATE är alltså signifikant endast på 10 %:s nivån, vilket är den lägsta signifikansnivån.

LEV är den enda variabeln i analysen som har en positiv korrelation med DA. Koefficienten blev 0,002. Detta är en indikation på att företag med mera skulder har oftare sämre kvalitet av redovisning. Standardavvikelsen var 0,001, och signifikansvärdet blev 0,071. LEV har således en korrelation som är signifikant på 10 %:s nivån.

5.3 Vidare analys

I föregående analys användes absoluta värdet av onormala periodiseringar som beroende variabel. Det vill säga variabeln skiljde sig inte för periodiseringar som har negativ respektive positiv inverkan på resultatet. Till näst utförs en motsvarande regressionsanalys med onormala periodiseringar som beroende variabel fördelad i två grupper enligt tecknet. Grupperna är alltså DANeg och DApos.

Gruppen DANeg har flera observationer, totalt 455. Detta betyder att i detta urval var det vanligare att företag använde onormala periodiseringar för att försämra resultaten. Så gjordes i 74 % av observationerna. Resultatförbättrande åtgärder, gruppen Dapos, hade åtagits i 26 % av observationerna, totalt 160 observationer.

Först analyseras gruppen DANeg, det vill säga de observationer där onormala periodiseringar användes för att försämra resultaten. Värden för onormala periodiseringar multiplicerades -1 för att de skulle vara lättare att jämföra resultaten med resten av studien. Då har korrelationerna mellan oberoende variablerna och onormala periodiseringar samma förväntade tecken.

5.3.1 Onormala periodiseringar som försämrar resultaten

I den deskriptiva statistiken har det inte skett någon större förändring då analysen begränsas till DANeg. Tabell 8 presenterar medelvärden och standardavvikelserna för variablerna i analysgruppen DANeg. De jämförs med motsvarande medelvärden för hela urvalet (tabell 2).

Medelvärdet av onormala periodiseringar är 0,3442, då det för hela gruppen var 0,3049. Detta innebär att onormala periodiseringar använts 12,9 % mera i DANeg-gruppen än i hela urvalet. Medelvärdet av AUD är 0,47, det vill säga företagen i denna grupp hade en Big Five revisor något oftare än i genomsnitt. Största skillnaden märks i ROA vars medeltal i denna grupp är 0,699, då det för hela urvalet var 0,854. Detta betyder att företagen i denna grupp hade i genomsnitt 18 % sämre ROA än hela urvalet. Detta är ett logiskt resultat av att begränsa gruppen till de observationer där onormala periodiseringar användes för att försämra resultaten. Företagen i gruppen hade också oftare bokslutsdatum den 31.12, och var en aning mindre mätt på balansomslutningen än hela urvalet. LNA, ROA och DATE antas alla korrelera negativt med onormala periodiseringar, och i deskriptiva statistiken stöder denna antagande. LNA, ROA, och DATE är alla mindre i denna grupp än i hela urvalet medan DANeg är större än i hela urvalet i genomsnitt. AUD tillsammans med LEV går emot förväntningarna. AUD har större medeltal och LEV har lägre medeltal än i hela urvalet.

Tabell 8. Deskriptiv statistik för observationsgrupp DANeg

Descriptive Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
DAneg	,3442	,24709	455
AUD	,47	,500	455
LNA	16,211194475	,50423527052	455
ROA	,06993243956	,14260472076	455
DATE	,17	,377	455
LEV	1,8430045210	9,6915438152	455

Tabell 9. Pearsons korrelationsmatris för observationsgrupp DANeg

		Correlations					
		DAneg	AUD	LNA	ROA	DATE	LEV
Pearson Correlation	DAneg	1,000	,011	-,091	-,257	-,100	,110
	AUD	,011	1,000	,211	-,099	-,010	,041
	LNA	-,091	,211	1,000	-,190	-,022	,050
	ROA	-,257	-,099	-,190	1,000	-,008	,015
	DATE	-,100	-,010	-,022	-,008	1,000	-,061
	LEV	,110	,041	,050	,015	-,061	1,000
Sig. (1-tailed)	DAneg	.	,411	,026	<,001	,017	,010
	AUD	,411	.	,000	,018	,416	,194
	LNA	,026	,000	.	,000	,322	,146
	ROA	,000	,018	,000	.	,432	,373
	DATE	,017	,416	,322	,432	.	,098
	LEV	,010	,194	,146	,373	,098	.
N	DAneg	455	455	455	455	455	455
	AUD	455	455	455	455	455	455
	LNA	455	455	455	455	455	455
	ROA	455	455	455	455	455	455
	DATE	455	455	455	455	455	455
	LEV	455	455	455	455	455	455

Utifrån Pearsons korrelationsmatris som presenteras i tabell 9, kan man avläsa hur olika variablerna korrelerar med varandra. Så som tidigare i analysen av hela urvalet, antar korrelationerna ett värde mellan -1 och 1. -1 är perfekt negativ korrelation och 1 är perfekt positiv korrelation. 0 betyder att det finns ingen korrelation alls. Sig raderna i första kolumnen berättar hur statistiskt signifikant respektive korrelation är. Matrisen avslöjar ett intressant resultat. AUD har en positiv korrelation med DANeg. Detta är en indikator på att Big Five revisionsamfund skulle ha lägre kvalitet av

revision. Detta står i motsats till studiens hypotes, och också resultaten från den tidigare regressionsanalysen av hela urvalet då absoluta värden av onormala periodiseringar användes som beroende variabel. Från sig-raden för AUD kan man dock se att korrelationen inte är statistiskt signifikant, då den får ett värde på 0,411. Andra variabler har samma tecken för korrelationskoefficienten som i den tidigare analysen.

En stegvis regressionsanalys genomförs också för denna grupp. Den görs för att få veta hur regressionsmodellens förklaringsgrad förändras beroende på vilka variabler tas med i modellen. Den avslöjar vilka oberoende variabler kan förklara förändringar i den beroende variabeln. Den stegvisa regressionsanalysen inkluderar variabelerna i ordning enligt deras korrelation med DANeg. Börjar med den högsta korrelationen och slutar med lägsta.

Tabell 10. Sammanfattning av stegvisa regressionsanalysen för observationsgrupp DANeg

Model Summary ^e									
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	R Square Change	Change Statistics			Sig. F Change
						F Change	df1	df2	
1	,257 ^a	,066	,064	,23903	,066	32,115	1	453	<,001
2	,294 ^b	,087	,083	,23666	,020	10,126	1	452	,002
3	,318 ^c	,101	,095	,23501	,015	7,388	1	451	,007
4	,333 ^d	,111	,103	,23401	,010	4,859	1	450	,028

a. Predictors: (Constant), ROA

b. Predictors: (Constant), ROA, LNA

c. Predictors: (Constant), ROA, LNA, LEV

d. Predictors: (Constant), ROA, LNA, LEV, DATE

e. Dependent Variable: DANeg

Den stegvisa regressionsanalysen tar variabelerna med i följande ordning: ROA, LNA, LEV och DATE. AUD är den enda variabeln som inte inkluderas i en stegvis regressionsanalys. Analysen tyder på att AUD inte påverkar DANeg. Detta stöder inte hypotesen om att Big Five revisorer skulle påverka förekomsten av onormala periodiseringar. Trots att förklaringsgraden har ökat från den första analysen då hela urvalet analyserades, förblir den ändå låg i denna analys. Förklaringsgraden når ett högsta värde på 0,103, då det för hela urvalet stannade på 0,062. Ökningen är stor i relation till siffrornas storlek, men en förklaringsgrad på ca. 0,1 är en indikation på att en eller flera okända variabler har en större inverkan på onormala periodiseringar

än de som studeras i denna modell. Det indikerar att studien inte har lyckats avslöja vad revisionskvalitet påverkas av.

Tabell 11. Anova tabell för observationsgrupp DANeg

		ANOVA ^a				
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1,835	1	1,835	32,115	<,001 ^b
	Residual	25,883	453	,057		
	Total	27,718	454			
2	Regression	2,402	2	1,201	21,444	<,001 ^c
	Residual	25,316	452	,056		
	Total	27,718	454			
3	Regression	2,810	3	,937	16,961	<,001 ^d
	Residual	24,908	451	,055		
	Total	27,718	454			
4	Regression	3,076	4	,769	14,044	<,001 ^e
	Residual	24,642	450	,055		
	Total	27,718	454			

a. Dependent Variable: DANeg

b. Predictors: (Constant), ROA

c. Predictors: (Constant), ROA, LNA

d. Predictors: (Constant), ROA, LNA, LEV

e. Predictors: (Constant), ROA, LNA, LEV, DATE

I tabell 11 presenteras en analys av varians i form av ANOVA tabellen för den stegvisa regressionsanalysen. Olika stegen betecknas som Model 1–4 i tabellen. Det kan avläsas från tabellen att F värdet sjunker för varje steg. Detta händer eftersom variablerna inkluderas i modellen i rangordning från den ”bästa” till den ”sämsta”. Dvs. börjar från den som har högsta korrelationen och slutar med den som har lägsta. Från Sig kolumnen kan det avläsas att modellerna är trots detta statistiskt signifikanta, då sig värdet hålls under 0,001 genom alla steg.

Sum of squares värdet som mäter den totala variationen av den beroende variabeln som kan förklaras av regressionsmodellen ökar från 1,835 i steg 1 till 3,076. Residualen har ett sum of squares värde på 24,642. Detta innebär att

Regressionsmodellen förklarar en liten andel av variationen. Värdet är högre än motsvarande värde för hela urvalet (2,392), men residualen har ändå en betydligt högre sum of squares. Detta är en indikator på att trots att fördelningen gjorde regressionsmodellen något bättre, finns det ändå andra okända variabler som förklarar onormala periodiseringar bättre än de som analyseras här.

Tabell 12. Korrelationskoefficienterna för observationsgrupp DANeg

		Coefficients ^a										
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients Beta	t	Sig.	Correlations			Collinearity Statistics		
		B	Std. Error				Zero-order	Partial	Part	Tolerance	VIF	
1	(Constant)	,375	,012		30,067	<,001						
	ROA	-,446	,079	-,257	-5,667	<,001	-,257	-,257	-,257	1,000	1,000	
2	(Constant)	1,536	,365		4,209	<,001						
	ROA	-,494	,079	-,285	-6,225	<,001	-,257	-,281	-,280	,964	1,038	
	LNA	-,071	,022	-,146	-3,182	,002	-,091	-,148	-,143	,964	1,038	
3	(Constant)	1,583	,363		4,364	<,001						
	ROA	-,499	,079	-,288	-6,335	<,001	-,257	-,286	-,283	,963	1,038	
	LNA	-,075	,022	-,152	-3,345	<,001	-,091	-,156	-,149	,961	1,041	
	LEV	,003	,001	,122	2,718	,007	,110	,127	,121	,997	1,003	
4	(Constant)	1,611	,362		4,456	<,001						
	ROA	-,501	,078	-,289	-6,386	<,001	-,257	-,288	-,284	,963	1,038	
	LNA	-,076	,022	-,154	-3,404	<,001	-,091	-,158	-,151	,961	1,041	
	LEV	,003	,001	,116	2,594	,010	,110	,121	,115	,993	1,007	
	DATE	-,064	,029	-,098	-2,204	,028	-,100	-,103	-,098	,996	1,004	

a. Dependent Variable: DANeg

Tabell 12 presenterar individuella korrelationerna för varje variabel för alla steg. Koefficienterna ändras i och med att flera variabler tas med i modellen. Det kan avläsas från sista steget, Model 4, att ROA och LNA är signifikanta på 1 %:s nivå, medan LEV och DATE inte är signifikanta. I föregående steg är LEV ännu signifikant på 10 %:s nivå men inkluderande av DATE förändrar också hur LEV beter sig i modellen. ROA har den högsta korrelationen med DANeg, vilket kan tolkas betyda att den mest avgörande faktorn i huruvida företaget använder onormala periodiseringar är dess lönsamhet. Företag med bra prestanda använder inte lika ofta onormala periodiseringar som dåligt presterande företag.

5.3.2 Resultat förbättrande onormala periodiseringar

Till näst görs en motsvarande analys för gruppen DApos, som omfattar de observationer där företag hade använt resultatförbättrande onormala periodiseringar. Deskriptiva statistiken för denna analys presenteras i tabell 13 nedan. Medeltalen för variablerna jämförs med motsvarande statistik för hela urvalet samt gruppen DANeg. Dessa medeltal presenterades tidigare i tabell 2 respektive 8.

Tabell 13. Deskriptiv statistik för observationsgrupp DApos

Descriptive Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
DApos	,19317303883	,17244601785	160
AUD	,38	,486	160
LNA	16,503779426	,46873810279	160
ROA	,12949262500	,20893912661	160
DATE	,36	,480	160
LEV	2,1980424128	8,9301772226	160

Den deskriptiva statistiken för gruppen DApos visar att 38% av företagen som hade använt resultat förbättrande onormala periodiseringar hade en Big Five revisor. Det är ungefär 15,5% mindre än hela urvalet. Medeltalet för LNA (16,5) är nära hela urvalets medelvärde (16,3). DATE visar 0,36, då det för hela urvalet var 0,22. Företagen i denna grupp har alltså oftare bokslutsdatumet något annat än 31.12. LEV som står för skuldsättningsgraden har ett medelvärde på 2,2, då hela urvalet hade 1,9. Detta betyder att företag som använder positiva onormala periodiseringar har i genomsnitt 15,8 % högre skuldsättningsgrad. Detta är ett logiskt resultat med tanke på bakomliggande orsaken för att använda medel som förbättrar resultaten. De kan t.ex. handla om att nå ett visst resultat för att inte kovenanterna skulle brytas. Medelvärdet för ROA är 0,129 då hela urvalet hade 0,085. Det betyder att företagen i denna grupp hade i genomsnitt 51,76 % bättre ROA än hela urvalet i genomsnitt. Det indikerar att positiva onormala periodiseringar har påverkat resultatet väsentligt. Det är en betydlig skillnad som kan tolkas betyda att lönsamhetsanpassade modifierade

Jones-modellen har lyckats med hög noggrannhet identifiera åtgärder som har använts för att förändra företagens resultat. Sampelstorleken för DApos-gruppen är 160 observationer. Medeltalet för DApos är 0,1931, då DANeg hade 0,3442. Detta indikerar att resultat förbättrande onormala periodiseringar har varit mildare än onormala periodiseringar som försämrar resultaten.

Tabell 14. Pearson korrelationsmatris för observationsgrupp DApos

		Correlations					
		DApos	AUD	LNA	ROA	DATE	LEV
Pearson Correlation	DApos	1,000	-,271	,334	,040	,163	-,053
	AUD	-,271	1,000	-,170	-,116	,071	-,031
	LNA	,334	-,170	1,000	-,288	,171	-,059
	ROA	,040	-,116	-,288	1,000	-,065	-,041
	DATE	,163	,071	,171	-,065	1,000	-,077
	LEV	-,053	-,031	-,059	-,041	-,077	1,000
Sig. (1-tailed)	DApos	.	<,001	<,001	,310	,020	,252
	AUD	,000	.	,016	,071	,187	,347
	LNA	,000	,016	.	,000	,015	,228
	ROA	,310	,071	,000	.	,207	,302
	DATE	,020	,187	,015	,207	.	,166
	LEV	,252	,347	,228	,302	,166	.
N	DApos	160	160	160	160	160	160
	AUD	160	160	160	160	160	160
	LNA	160	160	160	160	160	160
	ROA	160	160	160	160	160	160
	DATE	160	160	160	160	160	160
	LEV	160	160	160	160	160	160

Tabell 14, som är en Pearsons korrelationsmatris, presenterar hur enskilda variablerna korrelerar med varandra. Den visar också signifikansen för dessa korrelationer (sig-raderna). Korrelationsmatrisen för DApos-gruppen avslöjar några viktiga resultat. AUD korrelerar med DApos med koefficienten -0,271. Detta är en betydligt högre korrelationskoefficient än vad AUD har fått i de tidigare analys. Korrelationen är statistiskt signifikant, som kan avläsas från sig-siffran 0,000 för AUD i första kolumnen. Resultatet indikerar att Big Five revisorer förhindrar företagen från att använda onormala periodiseringar med resultat förbättrande inverkan. Hypotesen om att Big Five revisionsamfund har bättre kvalitet av

revisionen stöds av detta studieresultat. LNA korrelerar också kraftigt med DApos (0,334). Det här betyder att större företag använder mera onormala periodiseringar som förbättrar resultatet. Korrelationen är signifikant på 1 %:s nivå. Resultatet skiljer sig från hela urvalet, där LNA fick en korrelation på -0,081, som indikerade att större företag skulle mera sällan använda onormala periodiseringar. LNA:s signifikans för hela urvalet var 0,022, vilket betyder att det inte var lika signifikant.

DATE har en korrelation på 0,163 och en signifikans på 0,02 vilket betyder att det finns en något svagare korrelation mellan positiva onormala periodiseringar och bokslutsdatum. Korrelationen är positiv vilket betyder att företag som inte har bokslutsdatum den 31.12 använder mera onormala periodiseringar som förbättrar resultatet. Detta går emot antagandet om deras samband som bildades i kapitel 4.3.

De andra variablerna är inte signifikanta på varken 1 %, 5 % eller 10 %:s nivå, vilket skiljer sig från gruppen DANeg där ROA och LEV korrelerade med DA på en signifikant nivå. Korrelationerna i denna grupp är 0,04 för ROA och -0,053 för LEV. Korrelationerna är nära 0 vilket betyder att de är svaga.

Också för DApos gruppen genomförs en stegvis regressionsanalys så som tidigare för hela urvalet samt gruppen DANeg. Från tabell 15 kan avläsas att variabler som inkluderades stegvis till modellen var först LNA och sedan AUD. Skillnaden är betydlig till gruppen DANeg, där AUD var den enda variabeln som uteslöts från modellen.

Tabell 15. Stegvis regressionsanalys för observationsgrupp DApos

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	LNA	.	Stepwise (Criteria: Probability-of- F-to-enter <= , 050, Probability-of- F-to-remove >= ,100).
2	AUD	.	Stepwise (Criteria: Probability-of- F-to-enter <= , 050, Probability-of- F-to-remove >= ,100).

a. Dependent Variable: DApos

Tabell 16. Sammanfattning av intagna variablerna för observationsgrupp DApos

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	R Square Change	Change Statistics			
						F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	,334 ^a	,112	,106	,16303379026	,112	19,889	1	158	<,001
2	,399 ^b	,159	,148	,15912843516	,047	8,850	1	157	,003

a. Predictors: (Constant), LNA

b. Predictors: (Constant), LNA, AUD

c. Dependent Variable: DApos

Tabell 16 presenterar modellens förklaringsgrad samt signifikans för steg 1 respektive 2. Förklaringsgraden stiger nu från 0,112 i steg 1 till 0,159 genom inkluderande av AUD i steg 2. Högsta förklaringsgraden som nåddes för gruppen DANeg var 0,103. Detta innebär av de tre regressionsanalysen som har genomförts, är analysen för DApos den som har högsta förklaringsgraden. Signifikansen för DApos modellen är 0,003 vilket betyder att den är signifikant på 5 %:s nivå. I DANeg var signifikansen 0,028 vilket innebär att den inte var statistiskt signifikant. Denna analys är således den enda som är statistiskt signifikant.

Tabell 17. Anova tabell för observationsgrupp DApos

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,529	1	,529	19,889	<,001 ^b
	Residual	4,200	158	,027		
	Total	4,728	159			
2	Regression	,753	2	,376	14,864	<,001 ^c
	Residual	3,976	157	,025		
	Total	4,728	159			

a. Dependent Variable: DApos

b. Predictors: (Constant), LNA

c. Predictors: (Constant), LNA, AUD

Tabellen 17 presenterar en analys av varians för regressionsanalysen i form av en ANOVA-tabell. ANOVA för regressionen visar att båda modellerna är statistiskt signifikanta på 1 %:s nivå. Sig får ett värde på under 0,001 i båda stegen. Detta innebär att modellen är lämplig för denna studie. Sum of squares för regressionen får ett högsta värde på 0,753, medan residualen har ett värde på 3,976. Det betyder att regressionsmodellen förklarar 0,753 av totala variationen av DApos, medan okända faktorer förklarar 3,976. Dessa värden är inte jämförbara med de andra analysers ANOVA-siffror eftersom totala variansen skiljer sig betydligt. Regressionsmodellen i denna analys förklarar ungefär 15,9 % av variansen. För ABSDA var motsvarande förklaringsgrad 6,8 % och för DANeg 11,1 %

Tabell 18. Korrelationskoefficienterna för observationsgrupp DApos

Coefficients ^a											
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	95,0% Confidence Interval for B		Correlations		
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound	Zero-order	Partial	Part
1	(Constant)	-1,837	,455		-4,034	<,001	-2,736	-,938			
	LNA	,123	,028	,334	4,460	<,001	,069	,177	,334	,334	,334
2	(Constant)	-1,579	,453		-3,487	<,001	-2,474	-,685			
	LNA	,109	,027	,297	3,996	<,001	,055	,163	,334	,304	,292
	AUD	-,078	,026	-,221	-2,975	,003	-,131	-,026	-,271	-,231	-,218

a. Dependent Variable: DApos

Tabell 18 presenterar korrelationskoefficienterna för båda variablerna i båda stegen. I andra steget där båda variabler är med, har LNA koefficienten 0,297, medan AUD har koefficienten -0,221. Av dessa är LNA mera signifikant med en signifikansvärde under 0,001. AUD är signifikant på 5 %:s nivå med ett värde på 0,003. Resultaten tyder på att revisionsamfundets storlek kan ha betydelsen på revisionskvaliteten. Större samfund förhindrar kundföretagen att använda onormala periodiseringar som förbättrar dess resultat.

Tabell 19. Koefficienternas gemensamma korrelation för observationsgrupp DApos

Coefficient Correlations ^a				
Model			LNA	AUD
1	Correlations	LNA	1,000	
	Covariances	LNA	,001	
2	Correlations	LNA	1,000	,170
		AUD	,170	1,000
	Covariances	LNA	,001	,000
		AUD	,000	,001

a. Dependent Variable: DApos

Slutligen analyseras koefficienternas gemensamma korrelation för att upptäcka eventuella multikollinearitetsproblem. AUD och LNA har en korrelation på 0,17 och en kovarians på 0,001, vilket utesluter risken för multikollinearitet.

5.4 Sammanfattning av studiens viktigaste resultat

Studiens resultat består av tre regressionsanalyser. Först analyserades hela urvalet där beroende variabeln var absoluta värdet av onormala periodiseringar. Sedan fördelades urvalet i två grupper enligt vilket förtecken värdet för onormala periodiseringar hade, dvs. vilken inverkan den gjorda periodiseringen hade för resultatet. Observationerna där onormala periodiseringar hade haft en inverkan som

försämrade resultaten hörde till gruppen DANeg. Gruppen DApos däremot bestod av de observationer där företagen hade använt onormala periodiseringar för att förbättra sitt resultat. Härnäst följer en sammanfattning av de viktigaste studieresultaten från dessa tre regressionsanalyser.

5.4.1 Revisionssamfundets storlek

Studiens syfte var att undersöka huruvida revisionssamfundets storlek som antingen Big Five samfund eller icke-Big-Five påverkar revisionskvaliteten. Variabeln AUD var således den viktigaste oberoende variabeln i studien. Resultaten var att AUD inte korrelerar på en statistiskt signifikant nivå med absoluta värden av onormala periodiseringar.

Fördelningen av onormala periodiseringar i två grupper enligt positiv eller negativ resultat effekt avslöjade ytterligare information om sambandet. AUD och DANeg hade inte en signifikant korrelation, men AUD och DApos hade det. Detta indikerar att stora revisionssamfund kan ha en inverkan på företags möjlighet att använda onormala periodiseringar med avsikt att förbättra resultaten. Detta skulle tyda på att Big Five revisionssamfund har bättre kvalitet av revision.

Däremot väcker en avsaknad av en korrelation mellan resultatförminskande periodiseringar och revisionssamfundets storlek tanken om att sambandet inte är så tydlig. Orsaken bakom de splittrade studieresultaten kan vara i en för liten sampelstorlek för DApos, eller att Big Five revisionssamfund ställer sig mera strängt till periodiseringar som förbättrar resultaten. Orsaken kan även vara det, att det finns alternativa orsak för företag att göra resultatförsämrade onormala periodiseringar. Det kan antingen göras för att förminska skatter, eller för att företaget är försiktig i sin redovisning av resultat. Den modifierade Jones-modellen kan inte avslöja huruvida det har funnits förutsättningar att göra dessa onormala periodiseringar och ifall det är gjorda enligt god bokförings sed.

Orsaken kan också vara att företag som måste använda onormala periodiseringar med resultatförbättrande inverkan har sådana egenskaper som ger upphov till noggrannare

granskning av bokföringen speciellt i stora revisionssamfund. Resultatet tyder således att revisionskvaliteten i vissa uppdrag kan vara bättre då den utförs av en revisor från ett större revisionssamfund. Medeltalet för onormala periodiseringar var mindre för DApos-gruppen (0,1931) än för DANeg-gruppen (0,3442). Det betyder att de onormala periodiseringar som gjordes för att förbättra resultaten var av mindre storlek, och således svårare att upptäcka. Detta kan tolkas betyda att större revisionssamfund har högre kompetens, eftersom de oftare upptäckte onormala periodiseringar som är svårare att upptäcka.

Studieresultaten är delvis i linje med studiens hypotes. Hypotesen var att Big Five revisionssamfund skulle alltid ha högre revisionskvalitet. Då skulle det även ha funnits en korrelation med absoluta värden av onormala periodiseringar (ABSDA) och resultatförminskande onormala periodiseringar (DANeg). På basis av resultaten från studien kan hypotesen varken förstärkas eller förkastas.

Resultaten motsvarar tidigare forskningsresultat. Tidigare undersökningar har uppnått splittrade resultat, och även resultaten i denna studie var splittrade. Ananda och Faisal (2023) och Karjalainen (2011) kom fram till att större revisionssamfund har bättre kvalitet av revision. Detta motsvarar studieresultaten från undersökningen bland gruppen DApos. Resultaten från de andra analysen för hela urvalet samt DANeg motsvarar däremot resultaten hos Sari m.fl. (2019) som inte hittade något samband mellan revisionssamfundets storlek och onormala periodiseringar.

Studiens resultat motsvarar exakt resultaten från undersökningen av Chen m.fl. (2023). Båda undersökningarna tyder på att stora revisionssamfund är mera effektiva i förhindrande av positiva onormala periodiseringar, medan de är mera toleranta mot kundföretagens åtgärder för att försämra sitt resultat. Enligt Chen m.fl. (2023) indikerar detta att stora revisionssamfund justerar revisionskvaliteten beroende på kunden och andra omständigheter. Bland företag där revisionssamfundet anser minimeringen av skatter vara mera viktig än redovisningens kvalitet, tolereras det mera onormala periodiseringar. Detta innebär att stora revisionssamfund har incitament att inte motsätta sig att företag använder periodiseringar som minskar betalda skatter. Det är ett intressant forskningsresultat som indikerar på att att Big Five revisionssamfund har bättre möjligheter och förmåga att erbjuda bättre kvalitet av revision, men det väljer att inte ingripa i kundernas skattearrangemang. Detta

tyder på att stora revisionssamfund anser företagets rättighet att minimera skatter vara viktigare än att redovisningen är fullständigt korrekt.

Det finns en alternativ tolkning som skulle förklara både resultaten från denna studie som resultaten av Chen m.fl. (2023). Det är möjligt att det finns oftare negativa onormala periodiseringar hos kunder av Big Five revisionssamfund eftersom de har högre kvalitet av revision, och kräver mera försiktighet av sina kunder gällande redovisning av osäkra tillgångar och intäkter.

5.4.2 Kontrollvariabler

Som kontrollvariabler i studien var kundföretagets storlek (LNA), lönsamhet (ROA), revisorns tidspress mätt enligt bokslutsdatum (DATE) och kundföretagets skuldsättningsgrad (LEV).

LNA korrelerade negativt med ABSDA och DANeg. Korrelation med DApos var däremot positiv. Detta innebär att större företag använder i hela urvalet mera sällan onormala periodiseringar, och när sådana används, är det mera ofta resultat förbättrande periodiseringar.

ROA hade en signifikant negativ korrelation med ABSDA och DANeg. Detta är i enlighet med tidigare forskning av t.ex. Kallunki m.fl. (2019) och Bell m.fl. (2015). Lönsamma företag använder inte lika ofta onormala periodiseringar. Korrelationen med DApos var dock positiv, vilket är logiskt. Onormala periodiseringar som förbättrar resultaten, förbättrar således också ROA.

DATE fungerade som en proxy för revisorns tidspress. Den korrelerade negativt med ABSDA och DANeg, vilket tyder på att tidspress har en försämrande inverkan på revisionskvalitet. Bokslut som görs före eller efter den så kallade högsäsongen har bättre kvalitet av redovisning vilket kan härledas till revisionskvalitet. Korrelationen i den sista analysen, dvs. mellan DATE och DApos, var positiv. Den var dock inte på en signifikant nivå

LEV som står för skuldsättningsgrad korrelerade svagt negativt med ABSDA och DApos. Det innebär att mera skuldsatta företag i denna studie använde sig mera sällan av onormala periodiseringar. Resultaten var inte förväntad, då det på basis av tidigare forskning (t.ex. Choi m.fl. 2010; Eilifsen och Knivsflå, 2019) förväntades att företag med högre skuldsättningsgrad skulle oftare använda onormala periodiseringar. Hög skuldsättningsgrad har dock, som det även i kapitel 4.3 konstaterades, en annan följd med tanke på revision. En bra revisor är kanske mera noggrann vid revidering av företag med mycket skuld, då hen vet att det kan finnas ett högre incitament för sådana företag att visa bättre resultat. Bakomliggande orsaken till studieresultaten går inte att veta. Det är alltså möjligt att företag med hög skuldsättningsgrad har velat använda onormala periodiseringar för att förbättra resultaten men revisorn har förhindrat detta.

6. Studiens slutsatser och diskussion

Syftet med denna studie är att undersöka hur revisionssamfundets storlek påverkar revisionskvaliteten bland privata aktiebolag i Finland. Revisionskvalitet är ett komplext ämne, som inte går att direkt avläsa från data. Den faktiska revisionskvaliteten går endast att konstatera via en genomgång av revisorns revisionshandlingar samt annan dokumentation. Eftersom detta inte är möjligt, används en proxy för att föreställa revisionskvalitet. I denna studie mäts revisionskvalitet genom redovisningens kvalitet. Sambandet mellan dessa har konstaterats i tidigare forskning samt i denna avhandling. Det är också enkelt att intuitivt förstå sambandet. Revisorn godkänner redovisningen. Dålig kvalitet av redovisning tyder på dålig kvalitet av revision.

Tidigare forskning (Karjalainen, 2011; Ananda och Faisal, 2023; Sari m.fl. 2019; Chen m.fl. 2023) har inte kunnat entydigt bevisa huruvida större bolag har bättre kvalitet av revision eller inte. För det mesta, tyder dock studieresultaten från de tidigare undersökningarna på att stora bolag skulle ha bättre kvalitet. Den forskningshypotes som testas i den här studier är:

H1: Revisionssamfundets storlek korrelerar negativt med förekomsten av onormala periodiseringar i registrerade bokslutet.

Redovisningens kvalitet går inte heller att avläsa från beslutsinformation direkt, utan den måste estimeras genom en modell. I denna avhandling har det använts en lösanhetsanpassad modifierad Jones modell, som har tidigare (Kothari m.fl. 2005; Eilifsen och Knivsflå, 2019) bevisats vara ett effektivt verktyg för att mäta redovisningens kvalitet.

Materialet för studien består av bokslutsinformation för 128 bolag mellan åren 2018–2022. Totalt 614 observationer noterades. Förutom revisionssamfundets storlek, användes det andra oberoende variabler för att kontrollera för effekten av andra egenskaper på redovisningens kvalitet. Kontrollvariablerna i studien är kundföretagets storlek, lönsamhet, skuldsättningsgrad och revisorns tidspress.

Studiens resultat stöder delvis undersökningens hypotes. De visar att revisionssamfundets storlek korrelerar på en signifikant nivå med positiva onormala periodiseringar, dvs. periodiseringar som har en resultatförbättrande inverkan. Det

finns inte en signifikant korrelation mellan revisionssamfund och onormala periodiseringar på hela urvalets nivå eller negativa onormala periodiseringar. Alltså sådana som används för att förminska resultatet. På basis av studiens resultat som inte är entydiga, kan inte undersökningens hypotes förkastas.

Ett intressant resultat kom fram vid fördelningen mellan positiva och onormala periodiseringar. Resultatet tydde på att det fanns en signifikant negativ korrelation mellan revisionssamfund och resultatökande periodiseringar. Det finns däremot ett positivt samband mellan storleken på revisionssamfundet och negativa onormala periodiseringar. Resultatet innebär att större revisionssamfund är mera effektiva att upptäcka åtgärder som har syfte att förbättra resultaten än mindre revisionssamfund. Detta stöder undersökningens hypotes. Ö andra sidan den positiva korrelationen när det gäller negativa onormala periodiseringar, fastän det inte var en statistiskt signifikant korrelation indikerar att mindre revisionssamfund skulle oftare ingripa företagets försök att förminska sitt resultat.

En ytterligare förklaring till detta studieresultat är att Big Five-samfund är mera konservativa, dvs. redas kunder tvingas att vara mera konservativa i deras redovisning gällande osäkra intäkter och utgifter. Speciellt i den finska lagstiftningen är försiktighetsprincipen en viktig aspekt i bokföringen. Mera resultatförminskande periodiseringar kan således vara ett tecken på att revisionskvaliteten är bättre för Big Five-samfund i och med att de oftare uppmanar sina kunder att t.ex. skriva ner en tillgång om det finns osäkerhet gällande dess värde.

På basis av detta kan man dra slutsatsen, som stöds av forskningsresultaten av Chen m.fl. (2023), att större revisionssamfund tolererar oftare företagets försök att påverka deras redovisning för skatteändamål. Resultaten av den här studien och den av Chen m.fl. (2023) möjliggör också en alternativ tolkning. Att företag gör mera resultatförsämrande periodiseringar eftersom det finns enligt FAS förutsättningar att göra dessa periodiseringar. Studiens nackdel är att den inte tillåter granskning på hurdana åtgärder företagen har åtagit, och det är således inte möjligt att få reda på vilken tolkning är rätt.

Eftersom större revisionssamfund oftare ingriper resultatförbättrande onormala periodiseringar, kan det konstateras att de är mera effektiva på att upptäcka onormala periodiseringar. Kompetensen av större revisionssamfund kan alltså konstateras vara

bättre. Den ena möjliga tolkningen är att revisionens mål anses vara annorlunda i stora revisionssamfund än små. I stora strävar man till att finansiärernas, både ägarna och långivarnas, rättigheter övervakas. Medan skattearrangeman inte anses vara så viktiga att ingripa. Mindre revisionssamfund strävar till att redovisningen skulle vara korrekt, men har inte lika bra resurser att säkerställa detta vid varje uppdrag. Den alternativa tolkningen är att stora revisorssamfund har bättre kvalitet av revision och det framgår från förekomsten av större negativa onormala periodiseringar.

Studiens resultat är inte entydiga och det kan inte ges ett direkt svar till debatten om huruvida större revisionssamfund har högre kvalitet av revision än mindre. Studien har också vissa begränsningar som kan påverka dess resultat.

Urvalet består av 128 bolag, vilket kan anses vara ett litet sampel. På grund av detta, kunde inte estimering av onormala periodiseringar genomföras skilt för varje bransch. I fortsatta studier kunde man ha flera företag med för att korrigera detta. Estimering av onormala periodiseringar sker genom att beräkna hur mycket varje observation skiljer sig från medelvärdet. I denna studie baserades medelvärdet på alla företag per år. Eftersom det finns skillnader mellan företagens egenskaper gällande hurudan verksamhet de driver, skulle en branschspecifik granskning ha ökat på noggrannheten av estimeringen.

I studien analyserades också skilt positiva och negativa onormala periodiseringar. Urvalet för observationer av resultatförbättrande onormala periodiseringar bestod av 160 observationer, vilket är lågt. Flera observationer genom att ha med flera företag eller flera räkenskapsperioder skulle ha minskat på slumpmässigheten i studien, och skulle således ha ökat på dess förmåga att förklara fenomenet.

En möjlig förklaring till varför Big Five revisionssamfund var mera effektiva på att upptäcka positiva onormala periodiseringar är att i urvalet var de av mindre magnitud, och således svårare att upptäcka. Hypotesen var och flera tidigare undersökningar har konstaterat att större revisionssamfund har bättre revisionskvalitet. Studieresultaten är således enligt förväntningarna. Negativa onormala periodiseringar och absoluta värden av dem korrelerade inte med Big Five på en statistiskt signifikant nivå. Detta indikerar att det är motiverat att anta att Big Five har bättre revisionskvalitet, då inga motsatta signifikanta korrelationer hittades.

Också Chen m.fl. (2023) konstaterade att det finns ett samband mellan revisionsamfundets storlek och både positiva och negativa onormala periodiseringar när en lönsamhetsanpassad modifierad Jones-modell används. Det är möjligt att någonting i den använda modellen orsakar dessa resultat. Vidare undersökning krävs för att hitta orsaken. Ö andra sidan kan det vara möjligt att modellen fungerar så som den ska och den mäter rätta saker. Detta skulle betyda att stora revisionsamfund antingen låter sina kunder använda negativa onormala periodiseringar för att förminska skatter men inte positiva, som skulle potentiellt tillfoga skada för aktieägare eller finansiärer. Alternativt kan det tyda på att onormala negativa periodiseringar har använts mera eftersom Big Five revisionsamfund har krävt dem oftare eller av större volym. Ett sätt att ta reda på det här skulle vara en intervjustudie riktad till revisorer från Big Five samfund.

Regressionsmodellen i studien lyckades inte nå höga förklaringsgrad, vilket indikerar att det finns andra aspekter som eventuellt har en större inverkan på onormala periodiseringar än de som undersöktes i denna studie. I fortsättningen kunde det vara motiverat att inkludera flera variabler med.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att studien är något bristfällig gällande sampelstorlek samt antalet variabler. Det kunde vara intressant att genomföra en studie med motsvarande data med flera företag och en längre tidsperiod för att öka på sampelstorleken och få således en mera tillförlitlig underökning. Speciellt med tanke på fördelningen av urvalet i positiva och negativa onormala periodiseringar. Flera oberoende variabler som t.ex. Z-score, koncernbolag – icke-koncernbolag, och fördelning av ägarskapet kunde tas med för att öka på förklaringsgraden av regressionsmodellen.

Källor

Ananda, C., & Faisal, F. (2023). Audit Fees, Audit Tenure, Auditor Industry Specialization, Audit Firm Size, and Audit Quality: Evidence from Indonesian Listed Companies. *Jurnal dinamika akuntansi dan bisnis*, 10(2), 213-230. <https://doi.org/10.24815/jdab.v10i2.27750>

Aseanbriefing, (2023) *Audit and Compliance in Singapore: A Guide for Foreign Investors*. <https://www.aseanbriefing.com/news/audit-compliance-singapore-guide-foreign-investors/#:~:text=Audit%20exemptions&text=Companies%20that%20qualify%20as%20'small,must%20not%20exceed%2050%3B%20or>

Ashbaugh, H., LaFond, R., & Mayhew, B. W. (2003). Do Nonaudit Services Compromise Auditor Independence? Further Evidence. *The Accounting review*, 78(3), 611-639. <https://doi.org/10.2308/accr.2003.78.3.611>

BELL, T. B., CAUSHOLLI, M., & KNECHEL, W. R. (2015). Audit Firm Tenure, Non-Audit Services, and Internal Assessments of Audit Quality: AUDIT FIRM TENURE, NON-AUDIT SERVICES, AUDIT QUALITY. *Journal of accounting research*, 53(3), 461-509. <https://doi.org/10.1111/1475-679X.12078>

Bryman, A., Bell, E., & Nilsson, B. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder* (Upplaga 3.). Liber.

Carrington, T. (2023). *Revision* (Tredje upplagan.). Liber AB.

Chen, J. Z., Elemes, A., & Lobo, G. J. (2023). David versus Goliath: The Relation between Auditor Size and Audit Quality for U.K. Private Firms. *The European accounting review*, 32(2), 447-480. <https://doi.org/10.1080/09638180.2021.1986090>

Choi, J., Kim, J., & Zang, Y. (2010). Do Abnormally High Audit Fees Impair Audit Quality? *Auditing : a journal of practice and theory*, 29(2), 115-140. <https://doi.org/10.2308/aud.2010.29.2.115>

DeAngelo, L. E. (1981). Auditor size and audit quality. *Journal of accounting & economics*, 3(3), 183-199. http://www.ikiu.ac.ir/public-files/profiles/items/090ad_1424502938.pdf

Dechow, P. M., Sloan, R. G., & Sweeney, A. P. (1995). Detecting Earnings Management. *The Accounting review*, 70(2), 193-225.

DHJJ, (26.10.2022) *What are the Financial Audit Requirements for Private Companies?* <https://dhjj.com/what-are-the-financial-audit-requirements-for-private-companies/#:~:text=While%20public%20companies%20are%20required,audit%20of%20their%20financial%20statements.>

Eilifsen, A., & Knivsflå, K. (2016). The Role of Audit Firm Size, Non-Audit Services, and Knowledge Spillovers in Mitigating Earnings Management during Large Equity Issues: Audit Firm Size, Non-Audit Services, and Knowledge Spillovers. *International journal of auditing*, 20(3), 239-254. <https://doi.org/10.1111/ijau.12073>

Flint, D. (1988). *Philosophy and principles of auditing: An introduction*. Macmillan.

Geiger, M. och Rama, D. (2006). Audit Firm Size and Going-Concern Reporting Accuracy. *Accounting Horizons*. 20. 1-17. 10.2308/acch.2006.20.1.1.

GOV.uk (2023) *Audit exemption for private limited companies*. <https://www.gov.uk/audit-exemptions-for-private-limited-companies>

Healy, P. M., & Wahlen, J. M. (1999). A Review of the Earnings Management Literature and Its Implications for Standard Setting. *Accounting horizons*, 13(4), 365-383. <https://doi.org/10.2308/acch.1999.13.4.365>

IFAC (2022). *IFAC handbook of the International Code of Ethics for Professional Accountants*. International Federation of Accountants.

International Federation of Accountants, julkaisija, Suomen tilintarkastajat (yhdistys), kääntäjä, & International Federation of Accountants. (2017). *Kansainväliset tilintarkastusalan standardit: Osa I, Kansainväliset laadunvalvontaa, tilintarkastusta, yleisluontoista tarkastusta, muita varmennuspalveluja ja liitännäispalveluja koskevat standardit ja muut ohjeet 2016-2017 ja eettiset säännöt tilintarkastusammattilaisille 2016*. ST-Akatemia Oy.

Jones, J. J. (1991). Earnings Management During Import Relief Investigations. *Journal of accounting research*, 29(2), 193-228. <https://doi.org/10.2307/2491047>

Kallunki, J., Kallunki, J., Niemi, L., Nilsson, H., & Aobdia, D. (2019). IQ and Audit Quality: Do Smarter Auditors Deliver Better Audits? *Contemporary accounting research*, 36(3), 1373-1416. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12485>

Karjalainen, Jukka (2011) "Audit quality and cost of debt capital for private firms: Evidence from Finland", *International Journal of Auditing* **15**, pp. 88-108.

Kothari, S., Leone, A. J., & Wasley, C. E. (2005). Performance matched discretionary accrual measures. *Journal of accounting & economics*, 39(1), 163-197. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2004.11.002>

Laine, R./Suomen tilintarkastajat ry. (12.3.2021) *Näin luet mukautettua tilintarkastuskertomusta*. <https://tilintarkastajat.fi/artikkelit/nain-luet-mukautettua-tilintarkastuskertomusta/>

Lambert, Tamara A., Keith L. Jones, Joseph F. Brazel, and D. Scott Showalter (2017) "Audit time pressure and earnings quality: An examination of accelerated filings", *Accounting, Organizations and Society* **58**, pp. 50-66.

McNichols, M. F. (2000). Research design issues in earnings management studies. *Journal of accounting and public policy*, 19(4), 313-345. [https://doi.org/10.1016/S0278-4254\(00\)00018-1](https://doi.org/10.1016/S0278-4254(00)00018-1)

Mutchler, J. F., Hopwood, W., & McKeown, J. M. (1997). The Influence of Contrary Information and Mitigating Factors on Audit Opinion Decisions on Bankrupt Companies. *Journal of Accounting Research*, 35(2), 295–310. https://www.jstor.org/stable/2491367?seq=6#metadata_info_tab_contents

Myöhänen, M., (2019). *Tilintarkastuspalkkion epänormaalin osuuden vaikutus tilintarkastuksen laatuun*. [Masteruppsatts, Vaasan Yliopisto]. Osuva. https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/9736/UVA_2019_Myohanen_Mirka.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Patent- och registerstyrelsen. (18.10.2023). *Revisionstillsyn*. <https://www.prh.fi/sv/revisionstillsyn.html>

Patent- och registerstyrelsen. (7.10.2022) *Tilintarkastusalan markkinarakenne Suomessa 2021*.

https://www.prh.fi/fi/tilintarkastusvalvonta/tilintarkastusvalvonta/markkinaseurantaraportit/tilintarkastusalan_markkinaseurantaraportti_2021/tilintarkastusalan_markkinarakenne_suomessa_2021.html

PEASNELL, K., POPE, P., & YOUNG, S. (2000). ACCRUAL MANAGEMENT TO MEET EARNINGS TARGETS: UK EVIDENCE PRE- AND POST-CADBURY. *The British accounting review*, 32(4), 415-445.

<https://doi.org/10.1006/bare.2000.0134>

Penttinen, V., (2018). *Tilintarkastuksen laatu ja laadunvalvonta ptktilintarkastusyhteisöissä toimivien tilintarkastajien näkökulmasta*. [Masteruppsatts, Jyväskylän Yliopisto]. Jyx-julkaisuarkisto.

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/60565/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201812125067.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Sari, S. P., Diyanti, A. A., & Wijayanti, R. (2019). The Effect of Audit Tenure, Audit Rotation, Audit Fee, Accounting Firm Size, and Auditor Specialization to Audit Quality. *Riset akuntansi dan keuangan Indonesia*, 4(3), 186-196.

<https://doi.org/10.23917/reaksi.v4i3.9492>

Sundgren, S., & Svanström, T. (2014). Auditor-in-charge characteristics and going-concern reporting. *Contemporary Accounting Research*, 31(2), 531-550.

Syrjälä, S., (2014) *Tilintarkastuksen laatu yritysjohdon näkökulmasta*.

[Masteruppsatts, Oulun Yliopisto]. Jultika. <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201404241288.pdf>

Tepalagul, N., & Lin, L. (2015). Auditor Independence and Audit Quality: A Literature Review. *Journal of accounting, auditing & finance*, 30(1), 101-121.

<https://doi.org/10.1177/0148558X14544505>

Constable, S., (2.12.2021) How the Enron Scandal Changed American Business Forever. *Time*. <https://time.com/6125253/enron-scandal-changed-american-business-forever/>

Vanstraelen, A., & Knechel, W. (2007). The relationship between auditor tenure and audit quality implied by going concern opinions. *Auditing : a journal of practice and*

theory, 26(1), 113-131.

<https://web.s.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=a3aa6f36-9e42-41c7-86e2-6bf7ad1645d6%40redis>

Wallace, Wandra, "[The Economic Role of the Audit in Free and Regulated Markets](#)" (1980). Open Educational Resources. 2. <https://scholarworks.wm.edu/oer/2>